

Samvirke

NR. 16, 1957

15. SEPTEMBER

Det kostbareste brændsel

En kold vinterdag kom Frederik II til Odense. Besøget gjaldt byens rigeste mand, Oluf Bager, som kongen skyldte en masse penge. Der var stadset op til kongebesøget på enhver tænkelig måde, i kaminen flammede kanelbark, og kongen bemærkede: – Det er noget dyrt brændsel, I bruger, min gode mand.

– Ah, jo, men jeg kan dog gøre det endnu dyrere, svarede Oluf Bager og kastede dermed en bunke af de kongelige gældsbeviser ind i flammerne.

På dette tidspunkt var Oluf Bager en særdeles velbeslået mand, men senere kom han ind på at låne ud af sine penge til højre og venstre, og da det var så som så med sikkerheden for lånene, forsvandt hans formue som dug for solen. Efter Olufs død åbnede hans arvinger en vældig skatte-kiste – men den var blot fyldt med sten, og ovenpå dem lå en stok med indskriften: Hvo som giver til han tigger, skal prygles til han ligger.

Kong Frederik derimod fik orden i sin økonomi, og det skyldtes ikke mindst, at han tog rigshovmesteren Peder Oxe som sin personlige rådgiver i pengeanliggender. Hr. Peder

var den første, der opstillede et egentligt statsbudget i Danmark, og fordi kongen dermed kunne sætte indtægter og udgifter i forhold til hinanden, kunne han indrette økonomien efter forholdene. Fremgangen blev så stor, at kongen fik råd til at opføre både Kronborg slot og Frederiksborg slot. Frederik II's gemalinde, dronning Sofia, forstod i øvrigt langt bedre at holde på pengene. Hun efterlod sig ved sin død en kontant formue, der løb op i millioner dalere foruden juveler, guld og sølv.

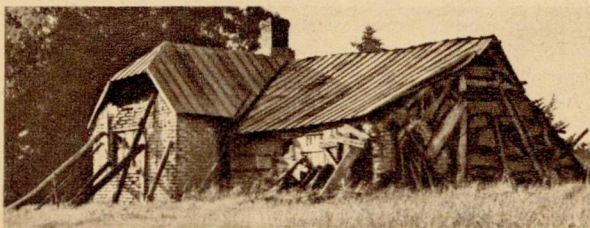
Dengang havde man næsten ingen anden udvej end at beholde sin formue i klingende mønt, eller bytte pengene med ædle metaller eller ædelstene. Selv ikke Peder Oxe ville have kunnet råde dronningen bedre om pengenes anbringelse. I vore dage går man til bankerne for at finde sin økonomiske rådgiver, og det er også let at finde frem til den mest fornuftige opsparingsform. Her kommer Andelsbanken ind i billedet. Alt efter det formål, Deres opsparing skal tjene, kan Andelsbanken vejlede Dem, så De får det mest mulige ud af Deres sparepenge. Og i det hele taget: I ethvert økonomisk anliggende bør De tale med

ANDELSBANKEN

LANDET RUNDT

TØMMERFLADNING. 250 stk. tømmer, hvoraf de mindste var 17 meter lange og 32 cm i diameter, skulle fra statsskovene ved Løverødde i Sydjylland ind til Kolding. Man kunne ikke til stedet få skibe store nok til at sejle med tømmeret og fandt så på at flåde stammerne på Kolding fjord fra odden ind til Kolding havn. Turen til Kolding blev klaret på 4 timer. Fra havnen foregik den videre transport pr. jernbane til henholdsvis Hamborg og Bremerhaven, hvor tømmeret skulle bruges til havnebyggeri.

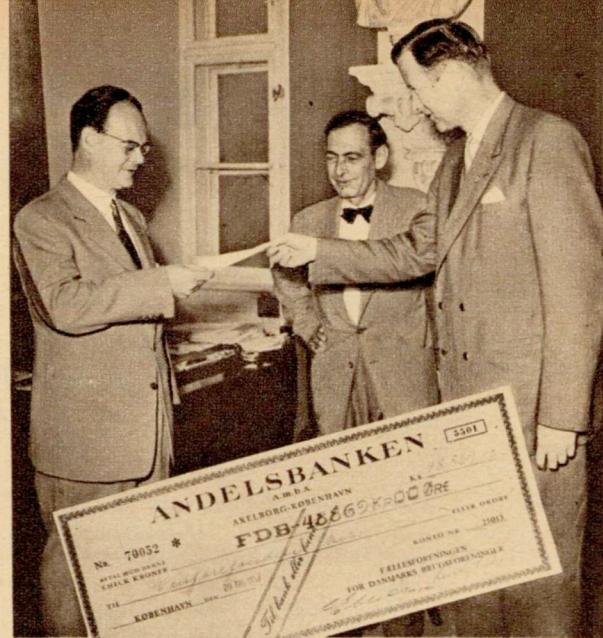
AT HUN TØR. Det lyder utroligt, men ikke desto mindre er det sandt, at denne faldefærdige rønne, beliggende på Kronens hede i Thy, er beboet. Det er en ældre dame, som er født her, der beboer resterne af huset. Hun ønsker ikke at flytte.

Selv truslen om, at huset kan ramle sammen om ørene på hende, anfægter hende ikke. Den eneste tilbageværende del af huset, der er beboelig, er køkkenet, men det tjener til gengæld også tillige som både opholdsstue og soveværelse.

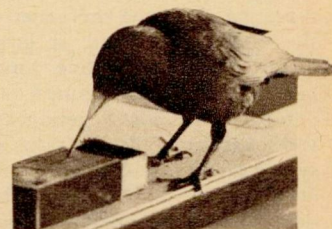
DET SKRIDER GODT. „Her kommer ANVA og bliver meget større“, forkyndes det på plankeværket omkring det tidligere National Scala i hjertet af København. Samtidig benytter man naturligvis lejligheden til at fortælle om andre FDB-produkter. Plankeværkets udsmykning skyldes FDBs reklameafdeling. Det store ombygningsarbejde skrider rask fra hånden. Der er ikke meget tilbage af National Scala's oprindelige indre, ligesom ydermurene for en stor dels vedkommende brydes ned. Når ANVA formentlig til foråret rykker ind i sit nye domicil, vil stedet ikke være til at kende igen.

MUSIK TIL ARBEJDET. Den gamle troubadur forlyster hovedstaden med sang og strenge-spil og har hovedsagelig udfoldet sin kunst foran de talrige fortovskafeer. Om der så var 30 graders varme i skyggen, var påklædningen den samme, pels-hue og tyk overfrakke for at holde varmen ude. Her underholder han en kunstnerinde på Højbro plads, mens hun lægger sidste hånd på sit værk.

EN KRONENAL - EN KRONE I BRUGSEN bed det, og 48.869 nåle blev solgt for lige så mange kroner, som FDBs førstedirektør Ebbe Groes på billedet herover overrækker i form af en check til Vanførefondens formand, finansminister Viggo Kampmann, mens fondens forretningsfører, lrs. Simonsen (i midten) som finansministeren glæder sig over det overordentligt smukke resultat. Finansministeren bad direktør Groes bringe Vanførefondens hjertelige tak ud til alle brugsfor-eningsmedlemmer og medarbejdere i brugsforenin-gerne, der havde bidraget til resultatet.

KLAUS SVÆLGER I SVOVL. Her er et bevis på rigtigheden af, at Alliker virkelig kan være tamme. Søndergade i Struer har gennem nogen tid været ligefrem hjemmøgt af en allike, der frimodigt fløj ind og ud hos beboerne i gaden. Navnlig kunne fuglen lide at rode rundt i køkkenerne. Fotografen har været heldig at træffe Klaus, som alliken blev kaldt, mens han delikate-rede sig med svovlet fra en stor æske tændstikker.

ENESTE BRUGS MED SØJLEGANG. For nylig sluttede Rask Mølle brugs en ombygning til ca. 80.000 kr. Bygningens ene hjørne var temmelig fremspringende og dermed en hindring for gaderegulering. Sognerådet foranledigede derfor brugsens facade trukket 140 cm tilbage, og dette løstes ganske fint, som billedet viser. Herved blev Rask Mølle brugs den eneste brugs i landet med søjlegang.

Forsiden: Det gælder for alt arbejde, at der skal øvelse til, før man er mester. Ikke mindst når talen er om tækkemandens arbejde. Det er ikke så helt lige - for al slags vejr. Det ældgamle håndværk holdes endnu mange steder i hævd, ikke mindst på vestkysten. En farmer fra USA, der i sommer gæstede Fanø blev så begejstret for de mange smukt tækkede tage, at han på stedet engagerede øens gamle tækkemand til at komme til staterne for at tække hans farm.

UDSPIL

mod fjerne horisonter

DER GIK en skarp skillelinie på Andelsverdensforbundets (ICAs) kongres i Stockholm mellem, hvad der var sprængstof – og hvad der var konstruktive opgaver. I sidste nummer af *Samvirke* omtalte vi brændpunkterne – her skal det mere konstruktive arbejde beskrives.

FØRST og fremmest kongressens indsats til støtte for en udvikling af den kooperative indsats i de tilbagestående lande. Det hedder i den resolution, som blev resultatet af debatten, at den kooperative bevægelse, både økonomisk og socialt, her har en opgave at løse, som ikke kan fremmes på anden måde, og at der må træffes effektive forholdsregler til at knytte disse landes kooperative foretagender til ICAs virksomhed. Man opfordrer landenes regeringer til ved lovgivning, administrativt tilsyn og skoling af ledende personel at lette andelsbevægelsens arbejde, og de velorganiserede andelsforeninger i den gamle verden opfordres til at slutte handelsforbindelser med de kooperative virksomheder i de tilbagestående lande, samtidig med at en finansieringsplan for et organiseret hjælpeprogram bebudes fremsat på ICAs næste kongres.

ALT dette lyder både af for meget og for lidt. Sidstnævnte løfte om en finansieringsplan 3 år ude i fremtiden er unægtelig lidt magert i betragtning af omfanget af de opgaver, som venter en øjeblikkelig løsning. Kan ICA tilfredsstille disse folks forventninger til et nærmere samarbejde? Vil deres regeringer være lydhøre overfor opfordringer til støtte for kooperativt arbejde? Kan – eller vil – de europæiske andelsforetagender indlade sig på usikre handelsforbindelser med de fjerne og uprøvede fæller – et forhold som i hvert fald vil kræve megen tålmodighed hos de første.

Af faste holddepunkter i denne udtalelse er der så få, at den ikke ville være papiret værd, hvis der ikke bag den stod en kompakt beslutsomhed fra kongres-

sens side. Herom var ingen tvivl.

Hjælpeaktioner for kooperative foretagender i underudviklede lande har tidligere stået på ICAs program, uden at der skete noget, men denne gang var kongressen som besjælet af vilje til at handle. Hvorfor? Det lå i luften. Som en bydende nødvendighed? Som noget man for skams skyld ikke kunne udskyde længere? Eller som tilskyndelse til noget i retning af et korstog? Alle tre motiver kan komme i betragtning.

ALDRIG har gul og sort og brun og andre racenuancer været stærkere repræsenteret på en ICA kongres end denne. Disse folk var så afgjort kongressens hovedpersoner. En efter en stod de der på talerstolen med deres idealisme, deres tro og deres overbevisningsvarme, som kontrastede så ejendommeligt mod den kølige skepticisme, der ellers ikke så sjældent kommer til orde i denne forsamling, når topfigurerne i de store andelsforetagender drøfter udveje for deres problemer.

Måske fik man det stærkeste indtryk af billedet af en lille forlagt sort mand på talerstolen, en beskeden og næsten selvudslettende repræsentant for den nye negerstat Ghana. Han stod der for at sige tak – tak for en ambulant biograf, sendt som en gave af ICA. En gave „til uvurderlig hjælp for det kooperative oplysningsarbejde i mit folk“. Så lidt og dog så frugtbart.

Eller den myndige veltalende malaj Selvanayagan, som erklærede, at en meget væsentlig grund til, at hans folk var modnet til uafhængighed, skyldtes dets deltagelse i Kooperationen.

Overfor vidnesbyrd af den slags, forstår man først, hvor meget der – desværre – er blevet selvfølge for os i vore dages andelssamarbejde.

MEGET af hvad disse mennesker sagde, røbede naiv begejstring, store forventninger til på forhånd næsten uoverkommelige opgaver. Regeringsstøtte ønskede de kun så længe, det var tvingende nødvendigt – men hvor længe vil det ikke

være nødvendigt? – og hjælp fra FN og andre verdensorganer ville de have formidlet gennem kooperative kanaler. Deres mål var frivilligt ledede, selvstyrende uafhængige andelsforetagender, etableret hurtigst muligt på tværs af alle de handicap, der vil møde dem i form af analfabetisme, fattigdom og befolkningssvaner.

Oh dog! At høre på dem var som at møde pioner-tiden igen, en ægtefølt begejstring, en tro, som kan flytte bjerge. Der var sikkert mange på kongressen, som følte sig lidt beskæmmede over den mangel på beredvillighed til at række en hjælpende hånd, som de „gamle“ landes andelsorganisationer hidtil har vist.

Oh så er der sikkert mange, som har set det som en bydende nødvendighed at være med til at afværge de farer, som truer fra Asiens og Afrikas hidtil underkuede folk. Det gjorde et stærkt indtryk, da ICAs vicepræsident svenskeren Bonow oplyste, at de fattigste lande har 54 pct. af verdens befolkning, men kun 9 pct. af de totale indkomster. På den anden side må det erkendes, at den hjælp, der ydes fra FN og regeringerne, hurtigt vil være udtømt, hvis den ikke bliver givet disse folk som hjælp til at hjælpe sig selv. Hvilken metode er vel bedre egnet hertil end andels-

bevægelsens? Almisser duer ikke.

Endelig må det have grebet mange, at her stod man overfor en nyvakt nationalisme, som søger et fast holdpunkt for sin selvstændighedstrang og et håb for sin fremtid – som vil blive et bytte for kapitalisme eller kommunisme, hvis den overlades til sig selv, men næsten jomfruelig jordbund for virkeliggørelse af de kooperative ideer, hvis der for alvor sættes ind herpå.

Fremtiden skal vise, om kongressen i Stockholm bliver det store udspil mod fjerne horisonter.

VED siden af kongresbeslutningen til fordel for de tilbagestående lande blev den svenske direktør Albin Johanssons appel til kongressen om „Andelsbevægelsens stilling i den verdensøkonomiske udvikling og i fredens tjeneste“ et højdepunkt i forhandlingerne.

Hans udgangspunkt var kampen mod monopolerne, både de private og de statslige, og den fortjeneste, som adskillige nationale andelsforetagender havde indlagt sig ved at bryde hjemlige monopoler. Forudsætningen herfor var, at de havde friheden og kræfterne til ikke blot at beherske varefordelingen i dens yderste led, men også var i stand til at skaffe sig afgørende indflydelse

Præsidenten for andelsverdensforbundet, franskmænden Marcel Brot taler ved åbningen af kongressen i Stockholm. Ved præsidiabordet ses desuden fra venstre direktør Albin Johansson, den svenske statsråd Kling, efter Marcel Brot følger derefter formanden for den svenske fællesforening, direktør Carl Albert Andersson og direktør Mauritz Bonow, den svenske fællesforening ICAs vicepræsident.

på de foranstående led, på engroshandel, samt produktion af råmaterialer, halvfabrikata og færdige produkter – den kæde, som dækkes af betegnelsen *integration*.

Hvor økonomisk virksomhed er monopoliseret i statens hånd, er forbrugerne som sådan udelukket fra selvstændig at søge deres levestandard forbedret gennem integration, fastslog Albin Johansson med en hilsen til østblokstaternes andelsbevægelse.

Som et fint eksempel på kooperativ integration nævnedes han den amerikanske olie-kooperation CCA, der begyndte med en enkelt tankstation i Kansas City for 30 år siden og senere udvikledes til et net af tankstationer, indtil CCA nu ejer over 1000 olieklender i Kansas, Oklahoma og Texas, samt uendelige rørledninger til transport af råolien og tre raffinaderier med en kapacitet af ca. 7 mill. liter om dagen.

RETTE til fri integration må imidlertid ikke standse ved grænserne, men omsættes til virkelighed også ud over landegrænserne,

I adskillige af de 16 tilsluttede lande udenfor USA har kooperativ olieomsætning haft stor fremgang. Det gælder fra ICPAs første år særlig Sverige, men i de sidste år også lande som Israel og Ægypten, der er nået op på mere end 30 pct. andel i olieomsætningen indenfor deres egne grænser. I Ægypten kommer råolien fra egne kilder på Sinai-halvøen. Under kongressen blev bebudet en større indsats af Schweiz, som fornylig har oplevet et forsøg fra olietrusterne på at hæve priserne. Også fra Norge kom der tilsagn om et fremstød for den kooperativ olie.

Alt dette – hentet fra et andet punkt på kongressens dagsorden – nævnes her som en aktuel baggrund for et vigtigt led i Albin Johanssons argumentation, nemlig *at den afgørende betydning opstår i det øjeblik, kooperativ integration på det internationale plan i retning mod produktion af råolie og raffinering fremtræder i sin fulde klarhed*. Det er de store olieselskabers producent-monopolisme, særlig i mellemøsten, som skal brydes og retten til olie-

råder end olien ved kooperativ integration ud over landegrænserne: På forsikringsområdet, på handelsområdet, på produktionsområdet.

Alene af, at den totale omsætning i producent- og forbrugerandelselskaber allerede før krigen blev opgjort til ca. 100 milliarder schweiziske guldfrancs, fremgår, at der findes et vældigt behov for at formidle im- og eksport i forholdet mellem de forskellige landes centralorganisationer og for at lede varestømmen gennem internationale fællesforetagender – ja, Albin Johansson tog et syvmileskridt endnu længere ind i det forjættede land med en kraftig opfordring til kongressen om at besinde sig på, hvad besiddelsen af verdenspatenterne til store opfindelser ville være værd.

Lige siden dampmaskinens og tekstilmaskinernes tilblivelse har industrikoncerners og industrilandes magtstilling kunne føres tilbage til herredømmet over nøglen til den tekniske proces: Patentrettighederne – en magtstilling, som udnyttes langt ud over patentrettighedernes udløb. Albin Johansson foreslog kongressen at lade en af ICAs egne organer, den internationale kooperative engroshandelskomite (ICWC) få til opgave at følge den moderne tekniske udvikling og tage initiativet til kooperativt samarbejde om udnyttelsen af velegnede patenter.

AK! hvor alt dette står i skærende modsætning til, hvad ICA virkelig formår at sætte i scene med de fattige midler, der står til dens rådighed.

Dette kom endnu skarpere til kende da Albin Johansson i sine afsluttende betragtninger over truslerne mod verdensfreden kom til den konklusion, at det var spændingen mellem de koncessiongivende og koncessionstagen- de lande, samt magten over råvarerne og den ujævne fordeling af de naturgivne reserver og råvareforekomster, som var de værste uroelementer.

På lang sigt mente han, at alle naturressourcer burde forvaltes og udnyttes efter grundprincipperne for kooperativ virksomhed. Alle råvarer skulle stilles til forbrugernes rådighed til en pris, der dækker arbejdsomkostninger, samt forrentning af investeret kapital, og ejendomsretten overføres til forbrugerne gennem kooperative verdens-sammenslutninger, organiseret for hver råvare for sig.

På kortere sigt, altså bedømt efter den kooperative bevægelses nuværende udviklingsstadium, skulle et skridt mod det større mål kunne nås ved integration af

den igangværende kooperative industri tilbage mod råvarefremstillingen, således at der skabes en integreret, sammenhængende kæde for de nødvendige varer i samfundshusholdningen.

Det første var han ikke langt fra at betegne som en utopisk idealtilstand, det andet var en realistisk mulighed, hvis blot ikke – ja vi behøver ikke at sige mere om resten, som afspejler Albin Johanssons uforsonlige kamp mod de spærrende grænser, den mur af uforstand, som han et liv igennem har løbet storm imod, toldens og restriktionernes lammelse af handelens frihed.

SELVFLYGELIG er det rigtigt at placere hovedskylden for manglende samarbejde ud over grænserne på den økonomiske nationalisme, men da en række af kongressens koryfæer bagefter hylkede Albin Johanssons værk i stærke ord (selv Sovjets delegerede kaldte hans gerning „et vældigt bidrag til kooperativ fremgang“), skulle de have spurgt sig selv, om de ikke selv i praktisk gerning har forsømt manglen en mulighed for allerede nu at præstere større bedrifter på tværs af grænserne, og om de ikke selv ved karrige kontingenter har bidraget til at sulte ICA ned på et kraftsløshedens niveau, som står i omvendt forhold til, hvad man kræver af den.

Nå, hvis det virkelig skete, at grænserne blev lukket op, er der ingen tvivl om, at det nok skulle blive signalet til en kooperativ organisationsaktivitet i det store format – om ikke for andet så i selvforsvar – men det er aldrig for tidligt at begynde forberedelserne til noget, som *må* komme i en verden, der er blevet for lille til national isolationisme.

BLANDT kongressens konstruktive resultater bør også fremhæves et program til en offensiv mod vor tids kemiske behandling af levnedsmidler, praktiseret for at gøre varerne tillokkende bl. a. ved tilsætning af syntetiske substanser, farvning eller blegning m. m., hvilket både rummer muligheder for forfalskning og rummer skjulte farer for købernes helbred.

Endvidere et indlæg fra det amerikanske andels-forbund om „kooperativ bedriftsledelse i vor tid“ – et kraftigt indlæg til fordel for, hvad amerikanerne kalder „professionel administration“, men modtaget med stærkt forbehold af adskillige delegerede, som kritiserede det for „kapitalistiske tendenser“ og for fornægtelse af kooperative principper og traditioner.

Der vil senere blive lejlighed til at vende tilbage til disse emner.

Vidtrækkende planer om et europæisk andels-olieraffinaderi blev umiddelbart før ICAs kongres drøftet i Stockholm af bestyrelsen for ICPA, den internationale andels-olieorganisation (herover), som omfatter 16 lande. Hovedpersonerne i drøftelsen var svenskeren Albin Johansson (til venstre i billedet) og amerikaneren Howard A. Cowden (i skjortæjmer). Den sidste er formand for forbrugerbevægelsen i USA's midtvestlige stater, den eneste organisation inden for ICPA, der producerer, raffinere og fordeler olie. Mr. Cowdens erfaringer og råd var af største betydning for fremtidsplanerne, der behandles i denne artikel.

og som eksempel herpå fremførte Albin Johansson bestræbelserne på at udvikle bedriften i Kansas til verdensformat igennem det internationale kooperative olieselskab ICPA.

Umiddelbart før kongressen var man på et møde i ICPA enige om, at tiden var inde til at træffe aktive forberedelser til oprettelse af et kooperativt olieraffinaderi i Europa. Foreløbig er planen på undersøgelsesstadiet, men til trods for at kapitalkravet vil blive meget stort, er de praktiske og økonomiske muligheder til stede.

råstofferne gives fri, for at denne verdens vigtigste handelsvare kan udnyttes billigst og bedst, og verden få fred for truslerne fra denne kant.

OLIEEKSEMPEL er på en gang dristigt og indlysende, dristigt i sine ærgerrige perspektiver, indlysende med sine simple argumenter.

Det sætter sagen på spidsen på en måde, som Albin Johansson netop tilsigtede for at pirre kongressens deltagere til at se, hvad der kan opnås også på andre om-

HVAD

er vore indtægter værd?

Folkeskolelæreren på billedet til højre arbejder 36 timer ugentlig og tjener rundt regnet 1300 kr. mdl. Over for ham stiller vi hans kolleger i Tyskland med en månedsgage på 797 kr., Frankrig 757 kr., Italien 725 kr., England 699 kr., USA 1743 kr. og Sovjetunionen 1394 kr. Disse lønninger omregnet efter vekselkurser giver imidlertid ikke det sande billede af levefoden – et bedre indtryk af reallønnen giver tabellen

Hvad koster goderne målt i arbejde for læreren i

	Danmark	Tyskland	Frankrig	Italien	England	USA	USSR
Brod	83 ³ / ₄ mi	23 mi	17 mi	24 mi	133 ³ / ₄ mi	151 ¹ / ₂ mi	231 ¹ / ₂ mi
Smør	43 mi	23 ³ / ₄ tim	33 ³ / ₄ tim	33 ³ / ₄ tim	21 ¹ / ₃ tim	11 ¹ / ₄ tim	7 tim
Svinekod	56 mi	21 ¹ / ₄ tim	21 ¹ / ₂ tim	31 ¹ / ₄ tim	21 ¹ / ₂ tim	11 ¹ / ₄ tim	51 ¹ / ₂ tim
Kaffe	21 ¹ / ₁₀ tim	81 ¹ / ₄ tim	4 tim	53 ³ / ₄ tim	4 tim	11 ¹ / ₂ tim	15 tim
Cigaretter	27 mi	41 mi	22 mi	28 mi	59 mi	11 mi	17 mi
Habit	371 ¹ / ₅ tim	561 ¹ / ₂ tim	102 tim	52 tim	64 tim	283 ³ / ₄ tim	288 tim
Bil	141 ¹ / ₂ md	10 md	131 ¹ / ₃ md	81 ¹ / ₂ md	16 md	51 ¹ / ₄ md	20 md
Cykel	6 dg	81 ¹ / ₄ dg	101 ¹ / ₂ dg	83 ³ / ₄ dg	123 ³ / ₄ dg	41 ¹ / ₄ dg	19 dg
Sko	9 tim	10 tim	18 tim	183 ³ / ₄ tim	131 ¹ / ₂ tim	51 ¹ / ₂ tim	45 tim

Når De har studeret efterfølgende spændende reportage i tal og billeder, vil De have fået klare og enkle svar på spørgsmål, som ingen familie i Danmark i dag kan undgå at stille sig, når budget og levefod sættes op til diskussion. Som enhver har opdaget, fortæller hverken indkomstens højde eller prisen for sig meget om de økonomiske vilkår, husholdningerne lever under, men bag indkomsten ligger arbejdet og bag prisen en bestemt mængde goder, og det afgørende er, hvor mange minutter, timer, dage eller måneder skal vi arbejde for at kunne købe et kilo smør, et sæt tøj, en cykel eller bil.

Ved hvert billede på disse sider finder De en lille tabel, der viser, hvor meget folk i den angivne erhvervsgruppe skal arbejde for at tjene til en række almindelige goder, ikke alene i Danmark, men også i seks andre lande. Oplysningerne for Danmark har Samvirke selv udregnet på grundlag af bedst mulige skøn baseret på foreliggende statistik og samtaler med erhvervsorganisationer og eksperter, mens de tilsvarende oplysninger for de øvrige lande stammer fra tyske eksperter og tidligere er fremkommet i et stort tysk tidsskrift i en reportage, godkendt og anbefalet af forbundsminister, professor Ludwig Erhard.

Imidlertid skal man være forsigtig med at drage alt for nøjeregnende sammenligninger mellem landene på basis af disse tal: Ikke alene varierer skattebyrden stærkt fra land til land, det samme gælder de sociale goder, som kan danne større eller mindre supplement til en families indtægt. Som eksempel kan nævnes, at en fransk arbejderfamilie med tre børn får ca. 415 kr. om måneden i børnetilskud, en tysk kun godt 40 kr. Endvidere er der grund til at gøre opmærksom på, at omsætningsskatte indgår i de varepriser, der ligger til basis for sammenligningerne, og at disse afgifters forholdsmæssige tyngde svinger betydeligt fra land til land.

Et andet forbehold er, at de enkelte varers kvalitet kan svinge fra sted til sted, selv om man i sammenligningerne så vidt muligt har udvalgt ensartede varer, og at forbrugsvanerne også er forskellige. Eng-

Sekretæren arbejder selvstændigt og er chefens højre hånd og gode engel. I Danmark tjener hun rundt regnet 1000 kr. pr. måned med en 45 timers arbejdsuge. I Tyskland udgør hendes gennemsnitsindtægt 697 kr., i Frankrig 677 kr., Italien 501 kr., England 486 kr., i USA 1569 kr. og i Sovjetunionen 1046 kr. Kig på tabellen for at se, hvad disse lønninger rent faktisk er værd på varemærket.

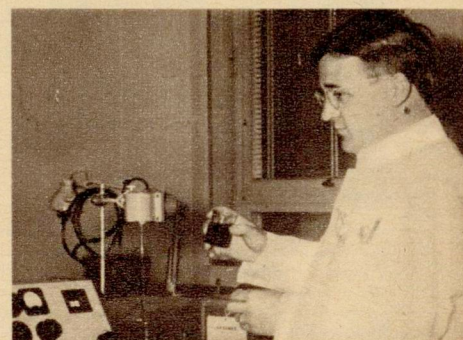
Hvad koster goderne målt i arbejde for sekretæren i

	Danmark	Tyskland	Frankrig	Italien	England	USA	USSR
Brod	141 ¹ / ₃ mi	26 mi	20 mi	34 mi	20 min	181 ¹ / ₂ mi	33 mi
Smør	11 ¹ / ₆ tim	3 tim	41 ¹ / ₄ tim	53 ³ / ₄ tim	21 ¹ / ₄ tim	11 ¹ / ₄ tim	91 ¹ / ₂ tim
Svinekod	11 ¹ / ₂ tim	21 ¹ / ₂ tim	23 ³ / ₄ tim	43 ³ / ₄ tim	21 ¹ / ₂ tim	11 ¹ / ₂ tim	71 ¹ / ₂ tim
Kaffe	32 ¹ / ₅ tim	91 ¹ / ₂ tim	41 ¹ / ₄ tim	8 tim	33 ³ / ₄ tim	13 ³ / ₄ tim	191 ¹ / ₄ tim
Cigaretter	43 mi	44 mi	39 mi	40 mi	801 ¹ / ₃ mi	12 mi	23 mi
Ulden kjole	161 ¹ / ₂ tim	18 tim	98 tim	36 tim	26 tim	81 ¹ / ₂ tim	150 tim
Bil	184 ¹ / ₅ md	111 ¹ / ₂ md	141 ¹ / ₂ md	101 ¹ / ₃ md	201 ¹ / ₃ md	53 ³ / ₄ md	262 ¹ / ₃ md
Cykel	74 ¹ / ₅ dg	91 ¹ / ₂ dg	131 ¹ / ₂ dg	13 dg	131 ¹ / ₂ dg	41 ¹ / ₂ dg	24 dg
Sko	132 ¹ / ₃ tim	103 ³ / ₄ tim	91 ¹ / ₂ tim	171 ¹ / ₂ tim	15 tim	51 ¹ / ₂ tim	70 tim

Kemikeren her står for akademisk uddannede folk i højere offentlige stillinger. I Danmark takserer vi ham til 1924 kr. pr. måned, svarende til hvad en kontorchef får i begyndelsesgage. Arbejdstiden regnes til 42 timer ugentlig. I Tyskland tjener den samme embedsmand gennemsnitlig 1643 kr., i Frankrig 1932 kr., i Italien 1228 kr., i England 2722 kr., i USA 5578 kr. og i Sovjetunionen 6100 kr. pr. måned.

Hvad koster goderne målt i arbejde for kemikeren i

	Danmark	Tyskland	Frankrig	Italien	England	USA	USSR
Brod	7 mi	10 mi	61 ¹ / ₂ mi	111 ¹ / ₂ mi	31 ¹ / ₂ mi	5 mi	5 mi
Smør	34 mi	11 ¹ / ₂ tim	13 ³ / ₄ tim	13 ³ / ₄ tim	36 mi	21 mi	11 ¹ / ₂ tim
Svinekod	44 mi	1 tim	1 tim	11 ¹ / ₂ tim	3 ³ / ₄ tim	231 ¹ / ₂ mi	11 ¹ / ₄ tim
Kaffe	12 ¹ / ₃ tim	4 tim	13 ³ / ₄ tim	23 ³ / ₄ tim	11 ¹ / ₂ tim	1 ¹ / ₂ tim	31 ¹ / ₂ tim
Cigaretter	21 mi	20 mi	83 ³ / ₄ mi	13 mi	14 mi	31 ¹ / ₂ mi	4 mi
Habit	291 ¹ / ₃ tim	29 tim	401 ¹ / ₄ tim	26 tim	163 ³ / ₄ tim	9 tim	641 ¹ / ₄ tim
Bil	93 ³ / ₄ md	41 ¹ / ₂ md	41 ¹ / ₄ md	41 ¹ / ₄ md	4 md	13 ³ / ₄ md	43 ³ / ₄ md
Cykel	4 dg	4 dg	4 dg	41 ¹ / ₄ dg	21 ¹ / ₂ dg	11 ¹ / ₃ dg	41 ¹ / ₄ dg
Sko	7 tim	5 tim	71 ¹ / ₄ tim	91 ¹ / ₄ tim	4 tim	13 ³ / ₄ tim	10 tim

lænderen drikker f. eks. masser af the, men kun lidt kaffe, hvorfor en høj kaffepris ikke interesserer ham nær så meget, som den interesserer en dansk husmoder.

Men gå alligevel om bord i tabellerne, der giver mange glimrende fingerpeg og også viser, at vi herhjemme på adskillige punkter ligger ret lunt i svinget, dog med en række yderst interessante undtagelser.

Undersøgelsen omfatter ialt ni forbrugsgoder, hvis værdi er sat i forhold til lønningerne for folk i syv forskellige slags stillinger – postbud, ekspeditrice, lærer, personalechef o. s. v., og disse ni varer nævnes nedenfor med tilføjelse af oplysning om, hvilket prisniveau der er regnet med for Danmark:

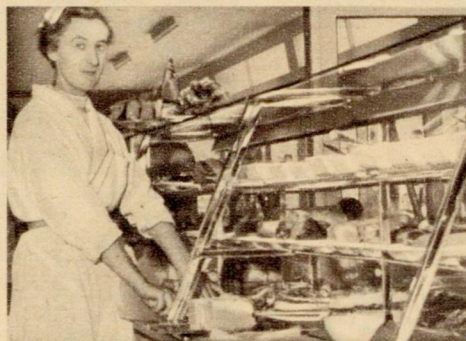
- ★ 1 kilo brød (i Danmark et sigtebrød til kr. 1,22).
- ★ 1 kilo smør (i Danmark ansat til kr. 6,00).
- ★ 1 kilo svinekød (i Danmark sat til en gennemsnitsnotering på kr. 7,80).
- ★ 1 kilo kaffe (pris i Danmark: kr. 17,52).
- ★ 20 cigaretter (pris i Danmark: kr. 3,90).
- ★ 1 ulden kjole (i Danmark sat til kr. 85) eller en berrehabit (i Danmark sat til en pris på kr. 310).
- ★ 1 bil i mellemklassen (i Danmark en Opel Record til kr. 18.800).
- ★ 1 cykel (dansk pris: kr. 300).
- ★ 1 par sko (i Danmark et par herresko til kr. 75 eller et par dame-sko til kr. 70).

Postbudet tjener herhjemme 946 kr. pr. måned, når han befinder sig på et typisk mellemtrin, og hertil svarer en samlet arbejdstid på 208 timer pr. måned. I Tyskland udgør postbudets løn 598 kr. mdl., i Frankrig 390 kr., i Italien 402 kr., i England 544 kr., i USA 1401 kr. og i Sovjetunionen 1220 kr. Tabellen fortæller, hvor meget arbejde han skal præstere for at tjene til de forskellige goder.

Hvad koster goderne målt i arbejde for postbudet i

	Danmark	Tyskland	Frankrig	Italien	England	USA	USSR
Brød	16 mi	30 mi	24 mi	45 mi	16 ³ / ₄ mi	19 mi	27 ¹ / ₂ mi
Smør	1 ¹ / ₃ tim	3 ¹ / ₄ tim	5 ¹ / ₄ tim	6 ³ / ₄ tim	2 ³ / ₄ tim	1 ¹ / ₃ tim	7 ³ / ₄ tim
Svinekød	1 ³ / ₄ tim	2 ³ / ₄ tim	3 ¹ / ₂ tim	6 tim	3 ¹ / ₄ tim	1 ¹ / ₂ tim	7 tim
Kaffe	3 ⁴ / ₅ tim	11 tim	5 ¹ / ₂ tim	9 ³ / ₄ tim	4 ³ / ₄ tim	1 ³ / ₄ tim	17 tim
Cigaretter	49 mi	50 mi	31 mi	51 mi	68 mi	12 mi	20 mi
Habit	68 tim	80 tim	136 tim	96 tim	72 tim	34 tim	328 tim
Bil	19 ⁴ / ₅ md	13 ¹ / ₂ md	18 ¹ / ₄ md	15 md	20 ² / ₃ md	6 ¹ / ₄ md	22 ³ / ₄ md
Cykel	8 ¹ / ₄ dg	11 dg	14 dg	16 ¹ / ₄ dg	12 dg	4 ³ / ₄ dg	20 ³ / ₄ dg
Sko	16 ¹ / ₂ tim	14 tim	25 ¹ / ₂ tim	39 tim	19 ¹ / ₃ tim	6 ¹ / ₂ tim	50 tim

Ekspeditricens arbejde er ofte slidsomt, men hun tager det med godt humør. I intet land har hun for meget at slå om sig med. I Danmark sætter vi hende til 700 kr. månedlig (arbejdstid 208 timer pr. måned), i Tyskland (omregnet efter officiel kurs) tjener hun kun 432 kr. om måneden, i Frankrig 398 kr., Italien 448 kr., England 408 kr., USA 1255 kr. og i Sovjetunionen 872 kr. Tabellen antyder lønnens værdi.

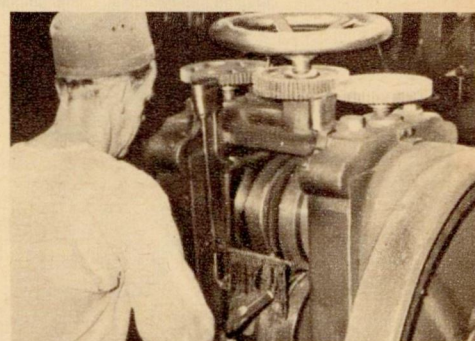
Hvad koster goderne målt i arbejde for ekspeditricen i

	Danmark	Tyskland	Frankrig	Italien	England	USA	USSR
Brød	22 mi	43 mi	30 mi	39 mi	25 mi	21 mi	37 mi
Smør	1 ³ / ₄ tim	5 tim	7 ¹ / ₄ tim	6 tim	4 ¹ / ₄ tim	1 ¹ / ₂ tim	10 ¹ / ₂ tim
Svinekød	2 ¹ / ₃ tim	4 tim	4 ³ / ₄ tim	5 tim	4 ² / ₃ tim	1 ³ / ₄ tim	7 ³ / ₄ tim
Kaffe	5 ¹ / ₅ tim	15 tim	7 ¹ / ₂ tim	8 ¹ / ₂ tim	7 ¹ / ₄ tim	2 tim	20 tim
Cigaretter	66 mi	74 mi	40 mi	41 mi	107 mi	14 ¹ / ₂ mi	24 mi
Ulden kjole	25 tim	29 tim	160 tim	38 tim	29 ¹ / ₂ tim	9 tim	157 tim
Bil	27 md	18 ¹ / ₂ md	25 md	13 ³ / ₄ md	27 ¹ / ₃ md	7 ¹ / ₄ md	32 md
Cykel	11 dg	15 dg	20 dg	14 ¹ / ₃ dg	16 dg	5 ³ / ₄ dg	28 ¹ / ₂ dg
Sko	20 ³ / ₄ tim	18 tim	34 tim	19 tim	29 ¹ / ₂ tim	5 ³ / ₄ tim	80 ³ / ₄ tim

Chefstillinger i det private erhvervsliv, f. eks. prokurist, personalechef eller salgsdirektør, kræver meget af sin mand, men betales til gengæld ganske pænt. I Danmark vurderer vi ham til 2700 kr. pr. måned (ugentlig arbejdstid 42 timer *officielt*), mens han i Tyskland tjener 2656 kr., i Frankrig 2988 kr., Italien 2510 kr., England 4450 kr., USA 6275 kr. og i Sovjetunionen, hvor staten er arbejdsgiveren, 5229 kr.

Den danske maskinarbejder havde i oktober kvartal 1956 en gennemsnitlig timeløn på 5,47 kr., hvilket med 208 timers arbejde svarer til en månedsløn på 1138 kr. I Tyskland tjener metalarbejderen 828 kr. mdl., i Frankrig 677 kr., Italien 647 kr., i England 583 kr., i USA 3556 kr. og i Sovjetunionen 2092 kr., alt sammen omregnet efter gældende vekselkurs. Tabellen giver et fingerpeg om, hvad lønningerne reelt er værd.

Hvad koster goderne målt i arbejde for „chefen“ i

	Danmark	Tyskland	Frankrig	Italien	England	USA	USSR
Brød	5 mi	6 mi	4 ¹ / ₂ mi	6 ³ / ₄ mi	2 ¹ / ₂ mi	4 ¹ / ₄ mi	6 ¹ / ₂ mi
Smør	24 mi	1 tim	1 tim	1 tim	22 ¹ / ₄ mi	18 ³ / ₄ mi	1 ³ / ₄ tim
Svinekød	32 mi	3 ⁴ / ₄ tim	3 ⁴ / ₄ tim	3 ⁴ / ₄ tim	24 ¹ / ₂ mi	20 mi	1 ¹ / ₂ tim
Kaffe	1 ¹ / ₄ tim	2 ¹ / ₂ tim	1 tim	1 ¹ / ₂ tim	38 mi	25 mi	3 ³ / ₄ tim
Cigaretter	15 mi	11 mi	5 ¹ / ₂ mi	8 mi	9 ¹ / ₄ mi	3 mi	4 ¹ / ₂ mi
Habit	20 tim	18 tim	27 tim	14 tim	10 ¹ / ₂ tim	8 tim	76 tim
Bil	7 md	3 md	3 ¹ / ₃ md	2 md	2 ¹ / ₂ md	1 ¹ / ₂ md	5 ¹ / ₃ md
Cykel	3 dg	2 ¹ / ₂ dg	2 ³ / ₄ dg	2 ¹ / ₂ dg	1 ⁴ / ₅ dg	1 ¹ / ₈ dg	5 dg
Sko	5 tim	3 tim	4 ¹ / ₂ tim	4 ¹ / ₂ tim	2 ¹ / ₄ tim	1 ³ / ₄ tim	11 ³ / ₄ tim

Hvad koster goderne målt i arbejde for metalarbejderen i

	Danmark	Tyskland	Frankrig	Italien	England	USA	USSR
Brød	13 mi	24 min	20 ¹ / ₂ mi	27 mi	16 ³ / ₄ mi	8 mi	16 ¹ / ₂ min
Smør	1 ¹ / ₁₀ tim	2 ¹ / ₂ tim	4 tim	4 ¹ / ₃ tim	2 ³ / ₄ tim	1 ¹ / ₂ tim	4 ³ / ₄ tim
Svinekød	1 ¹ / ₂ tim	2 tim	2 ³ / ₄ tim	3 ¹ / ₃ tim	3 ¹ / ₄ tim	37 mi	3 ³ / ₄ tim
Kaffe	3 ¹ / ₅ tim	7 ³ / ₄ tim	4 ¹ / ₄ tim	6 ¹ / ₃ tim	4 ⁴ / ₅ tim	3 ⁴ / ₄ tim	10 tim
Cigaretter	41 mi	42 min	24 mi	32 mi	71 mi	6 mi	10 ¹ / ₄ mi
Habit	56 ² / ₃ tim	60 tim	110 tim	60 tim	71 tim	13 ³ / ₄ tim	200 tim
Bil	16 ¹ / ₂ md	9 ¹ / ₂ md	14 ¹ / ₃ md	9 ¹ / ₂ md	20 ² / ₃ md	2 ¹ / ₂ md	13 ¹ / ₃ md
Cykel	6 ⁴ / ₅ dg	8 dg	11 ¹ / ₂ dg	10 ¹ / ₂ dg	12 dg	2 ¹ / ₄ dg	12 ¹ / ₂ dg
Sko	13 ³ / ₄ tim	9 ¹ / ₂ tim	20 tim	24 ³ / ₄ tim	18 ¹ / ₂ tim	2 ³ / ₄ tim	30 tim

1	80-447 kameluld kravesko m. lædersål	36-42	kr. 9,50
	80-548 kameluld kravesko m. mosgummisål	36-42	kr. 12,15
2	80-446 kameluld slippers m. lædersål	31-35	kr. 8,00
	80-446 kameluld slippers m. lædersål	36-42	kr. 8,50
	80-446 kameluld slippers m. lædersål	43-47	kr. 9,65
3	80-445 kameluld børne vingesko m. lædersål	22-23	kr. 5,50
	80-445 kameluld børne vingesko m. lædersål	24-27	kr. 6,00
	80-445 kameluld børne vingesko m. lædersål	28-30	kr. 6,90
4	80-552 blå plastik m. bløde såler	36-42	kr. 13,25
	80-566 rødt skind m. bløde såler	36-42	kr. 17,85
	80-565 rødt plastik m. bløde såler	30-34	kr. 12,00
	80-565 rødt plastik m. bløde såler	35-42	kr. 13,25
5	80-569 brunt skind m. Grayhound sål	34-42	kr. 20,25
6	80-547 grønt duventine m. mosgummisål	35-42	kr. 10,00

Lad fødderne hvile ... i BRUGSENS hjemmesko

7	80-567 sort plastik m. bløde såler	39-47	kr. 18,00
	80-568 tanf. skind m. bløde såler	36-39	kr. 17,85
	80-568 tanf. skind m. bløde såler	40-47	kr. 21,60
8	80-510 brunt skind m. lædersål	36-39	kr. 18,50
	80-511 sort skind m. lædersål	40-47	kr. 22,00
9	80-105 rødt skind m. bløde såler	20-22	kr. 9,85
	80-105 rødt skind m. bløde såler	23-25	kr. 10,85
	80-105 rødt skind m. bløde såler	26-29	kr. 11,40
	80-496 sort plastik m. bløde såler	20-22	kr. 7,80
	80-496 sort plastik m. bløde såler	23-25	kr. 8,40
10	80-496 sort plastik m. bløde såler	26-29	kr. 9,00
	80-495 brunt skind m. bløde såler	30-34	kr. 13,25
	80-495 brunt skind m. bløde såler	35-39	kr. 15,60
	80-495 brunt skind m. bløde såler	40-46	kr. 19,10
11	80-509 blå skind m. bløde såler	34-42	kr. 15,60

FÅS I BRUGSEN, FOX-MAGASINERNE OG MAGASIN ANVA

HVORDAN bliver vejret i den kommende uge?

Hvilken bane vil de planlagte „kunstige måner“ beskrive?

Hvordan skal man sammensætte forskellige stoffer for at få plastic med en bestemt egenskab?

OM KORT TID vil man begynde at stille sådanne og mange andre spørgsmål til Danmarks første „elektronhjerne“. Og den vil svare hurtigere og præcisere end noget menneske kan gøre.

Nu er elektronhjerne egentlig et rigtigt dårligt udtryk. For dette apparat vil aldrig kunne leve op til den virkelige hjernes funktion: At tænke. Alt, hvad den elektriske regnemaskine – som den rette betegnelse er – kan, er at behandle talmæssige oplysninger på en måde, som den i forvejen er indstillet til.

Regnemaskiner har man kendt i mange, mange år. De gamle ægypteres kugleramme var en regnemaskine, og slet ikke nogen oldtidig sinke. Den har mange gange ved konkurrencer vist sig de moderne regnemaskiner overlegen.

Men med den elektroniske regnemaskine er det nu noget andet. De nyeste modeller kan f. eks. gange *to tolv* cifrede tal med hinanden og aflevere det rigtige resultat i løbet af 36 mikrosekunder, eller den tid i hvilken den hurtigste jetjager kan bevæge sig en (1) centimeter.

Ved siden af den fantastiske hurtighed har vidunderet endnu et par fortrin. Dels kan man „fodre“ maskinen med et ret stort antal ordrer, herved bliver den i stand til at foretage indviklede beregninger og undertiden at vælge imellem flere muligheder. Og dels har man udrustet den elektroniske regnemaskine med en særlig „hukommelse“, hvor talmæssige oplysninger kan oplagres.

De fleste mennesker vil jo nok spørge, hvorledes det hele så fungerer. En kugleramme det ved man, hvad er. Og i en almindelig regnemaskine er tallene bare sat på hjul, som løber rundt og griber ind i hinanden. Men „elektronhjernen“?

Dens indmad er ledninger og elektronrør (som i et radioapparat). Og hjulenes snurren er afløst af elektriske stød.

De fleste har prøvet at holde på et elektrisk hegn. Det giver elektriske stød, og akkurat det samme driver værket i elektronhjernen. De elektriske stød farer rundt i ledninger og rør, forstærker eller udsletter hinanden og indgår herved i forskellige regneoperationer.

Den elektroniske regnemaskines fint udtænkte konstruktion giver den et kolossalt register at spille på og gør det muligt ved dens hjælp hurtigt at løse opgaver, som en enkelt videnskabsmand ellers ville være måske hele livet om. Men til gengæld er „elektronhjernen“ noget indskrænket på et meget elementært område: Den kan ikke læse – ihvertfald ikke almindelig skrift. Det sprog, hvormed man kommer i forbindelse med den,

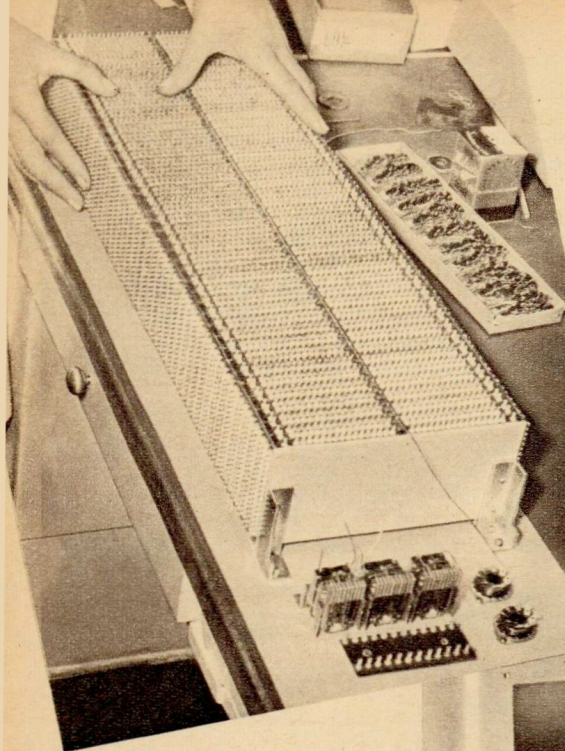
Efter nytår begynder den danskbyggede „elektronhjerne“ – indlogeret i en villa i Valby – sin virksomhed. En af dens første opgaver bliver at udarbejde den daglige vejruddsig på grundlag af hundreder af meteorologiske observationer. Også videnskabsmænd, skibsværfter og lignende vil leje dens tjenester – for cirka 400 kr. pr. time. Det er en høj løn, men maskinen kan også foretage matematiske beregninger med titusinde gange så stor fart som ved manuelle metoder. Øverst til højre er civilingeniør Mørup ved at ordne en detalje i „kontrolenheden“, der er en vigtig bestanddel af den elektroniske regnemaskine. På billedet til højre afprøver laboratoriemester Vejle og tekniker Johansen den danske elektronhjernes vitale dele. Der er 2500-3000 elektronrør i maskinen og et utal af ledninger; man har ved konstruktionen haft stor hjælp af svenske tegninger, men den danske maskine er ikke nogen kopi af eksisterende svenske „elektronhjerner“. Hænderne holder et papirbånd, hvis prikker for maskinen er tal. Med disse prikker „fodres“ den elektriske hjerne.

er simplere end de mest primitive folkeslags strubelyde: Det består kun af to tegn: *Enten er der en elektrisk impuls eller også er der ikke nogen impuls.*

Alle spørgsmål og ordrer til maskinen må derfor først skrives om til dette to-tonige sprog, og denne omskrivning er ved at blive en hel videnskab for sig. Det kræver særligt uddannede folk med specielle evner for matematik og for tilrettelægning af indviklede arbejdsopgaver. Her gælder det bogstavelig talt, at tid er penge. Den elektroniske regnemaskine er så kolossalt dyr i leje eller anskaffelse, at hvert eneste arbejdsminut må udnyttes bedst muligt.

Vi skal ikke komme nærmere ind på, hvordan den elektroniske regnemaskine virker. Blot skal det nævnes, at de talrækker, den arbejder med, fyldes på maskinen i form af en hullet papirstrimmel. Ud for hvert tværsnit af en sådan strimmel er der syv aflæsningspunkter, som kan være magnetiseret eller ikke magnetiseret (altså for at give stød eller ikke give

Herover er maskinens "hukommelse", der kan opbevare 1024 12-cifrede tal – og under regnearbejdet øjeblikkeligt finde frem til netop det tal, der er brug for. Maskinens ejer, Regnecentralen – en selvejende institution under akademiet for de tekniske videnskaber – venter at få så komplicerede opgaver, at det snart bliver nødvendigt at supplere "hukommelsen" med to tromler, der hver kan opbevare 8000 tal. Kontrolbordet, hvorfra den elektroniske regnemaskine betjenes, ligner forfra blot et telefonomstillingsbord, men bag facaden (bill. t.h.) er myriader af ledninger, som stud. polyt. Kjør her er optaget af at forbinde rigtigt. De, som til sin tid skal betjene maskinen, har fået en speciel uddannelse. Det er en hel videnskab for sig at tilrettelægge arbejdsopgaverne for en sådan regnemaskine.

læg koster op til 30 millioner kroner – pr. stk.

Også svenskerne er godt med. Det store brugsforenings-forsikringsselskab *Folk-sam* har nu i et år haft en amerikansk model, som arbejder i tilknytning til et hulkortanlæg og udfører mange af de mere eller mindre indviklede beregninger, som hører sig til i forsikringsverdenen. Og om en sådan maskine kan man næsten bogstaveligt talt sige, at den "tænker", så hjernevindingerne gløder. Det meste af Folksam-maskinens store strømforbrug omsættes til varme – tilstrækkeligt til at bringe cirka 250 liter vand i kog pr. time.

Svenskerne har også selv konstrueret en matematikmaskine, den såkaldte *Besk*, hvis tegninger iøvrigt ligger til grund for den danske maskine, som nu er under udførelse. *Besk* blev taget i brug af bl. a. det svenske flyvevåbens meteorologer. Sverige er derfor det første land, der rutinemæssigt har anvendt "elektronhjerne" til vejrfordisigelse. Fra landets egne meteorologiske stationer og fra Ural i øst og Labrador i vest, fra Spitsbergen i nord og fra Afrika i syd kommer der til de svenske meteorologer 6400 observationer pr. døgn, hver omfattende 30 cifre. At behandle alle disse tal, så der lynhurtigt kommer en pålidelig vejrrapport ud af det, noget sådant lader sig kun gøre med en elektronisk regnemaskine. *Besk* er lejet en halv time dagligt og i dette korte tidsrum ordner maskinen vejrrapporterne og fremlægger en tydelig forståelig vejrfordisigelse.

Meteorologerne er ikke de eneste videnskabsmænd, som har glæde af det nye regnevidunder. Matematikere, fysikere, geologer og biologer er ikke mindre interesserede. Et enkelt eksempel: Den amerikanske matematikmaskine *Norc* løser ligninger med 96 ubekendte på eet minut. En sådan opgave kræver 603.631 regneoperationer og ville tage en rutineret mand med almindelig regnemaskine to år.

Store virksomheders ledere er ikke mindre begejstrede. Om få år vil "elektronhjernen" formentlig tillige være hjertet – eller hjernen – i automatiske fabrikker, hvor den kontrollerer de forskellige produktionsprocesser, tilførslen af råstoffer og emballering af det færdige produkt. Den kemiske industri og olieraffinerierne bliver nok de første områder, hvor

stød) i mangfoldige kombinationer. Til hver sådan kombination svarer et bogstav, tal eller tegn.

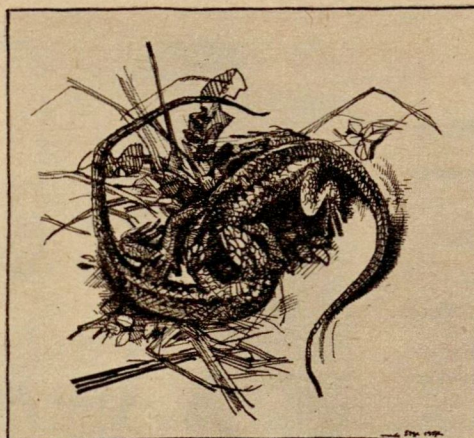
De første "elektronhjerter" blev konstrueret i Amerika under den anden verdenskrig, og amerikanerne brugte dem til tyding af fjendens hemmelige koder, til udregning af fjendtlige ubådes positioner og til afgørende og ellers meget tidkrævende beregninger ved konstruktion af nye våben.

Nu bruges den elektroniske regnemaskine langt uden for militærets område – også til forudsigelse af valgresultater. Det giver kun nogle få timers forspring for de mere almindelige beregningsmetoder, men f. eks. i USA, hvor et valgs udfald gerne har stor virkning på børskurserne, kan det betale sig at anvende "elektronhjernen" dyre arbejdskraft på noget sådant. Mange store amerikanske virksomheder har allerede anskaffet elektroniske regnemaskiner, som gør det muligt at føre kunde- og lagerbogholderi, lønningsregnskab og så videre med et minimum af menneskelig arbejdskraft. Alt i alt er der cirka 1250 "elektronhjerter" igang i USA i øjeblikket, og de største an-

afrikanerne på skovgærdet

af KELVIN LINDEMANN

Tegning af MADs STAGE

Det dyr, man ser oftest i troperne, er firbenet. Overalt er der firben, dødsens-stille, med hjerteslag i struben. Hvis De kender landkøbmanden i Accra på vestkysten af Afrika, vil De vide, at der altid sidder en halv snes smaragdskindende firben med røde øjne på den blændende hvide mur, og hvis en indre trang leder Deres skridt ind til det skyggefulde indre, hvor man kan købe en Carlsberg og få den skænket op med det samme, kan De ikke have undgået at se snese af gule firben med grønne øjne, som sidder på den lodrette væg og betragter Dem, mens øllen hurtigt forvandles til fugtperler på panden.

Men vi er ikke i Afrika, vi sidder på et stengærde i en nordisk skov. På en sten, som er faldet ud af gærdet, sidder to store smaragdgrønne firben og skinner i

solen som havfruehaler. De er i færd med, hvad videnskaben nu kalder "de automatiske instinkthandlinger" som udløses af bestemte bygningstræk eller handlinger hos arts og kønsfæller – eller som vi andre ville udtrykke det: De er oppe at slås om en pige! – Hun sidder lidt derfra i et hul i stengærdet med hovedet stikkende ud.

Det er ikke nemt at være firben. Først skal man gå så grueligt meget igennem, og så er det endda ikke sikkert, at man får pigen.

Til at begynde med synes kampen dog at udspilles på et plan, hvor i den tilsvarende menneskelige udførelse skrædderkunsten hører hjemme, for hannerne nøjes med at vende og dreje sig så rivalen kan se de grønne glimtende sider – de krummer ryg som en kat, vifter med halerne og åbner ga-

dette prøves. De sidstnævnte bruger allerede nu maskinen til at beregne, hvorledes produktionen mest fordelagtigt kan sammensættes dag for dag, når der skal tages hensyn til de stadigt svingende priser og transportomkostninger for hundreder af forskellige olieprodukter, der kommer fra raffinaderierne.

Menneskene er blevet klogere. Da de første „elektronhjerner“ kom frem, kunne faktisk ingen betjene dem og helt gennemskue deres muligheder. Det kostede Remington Rand førerskabet på dette specielle amerikanske marked, at denne koncern i begyndelsen af 1950'erne solgte den ene elektroniske regnemaskine efter den anden til kunder, som ikke kunne være tilstrækkelig inde i kunsten at betjene maskineriet. Konkurrenten – International Business Machines – gik en helt anden vej, først uddannede de kunderne i maskinernes brug og derefter solgte de maskinerne, de vandt med dette skridt føringen på markedet.

Men også maskinerne bliver „klogere“. Og folk, som har med de nye apparater at gøre, fortæller, at de undertiden føler mindreværd over for det opbud af effektivitet, hurtighed og nøjagtighed, maskinerne rummer.

Det må dog være en trøst, at der er grænser for konkurrencen. Endnu har man ikke fremstillet en elektronhjerne, som har fantasi, eller som kan opfatte noget uden for sig selv. Den vurdering, som indgår i grundlaget for al videnskab og al tænkning, kan en sådan maskine aldrig præstere. Den elektroniske regnemaskine vil altid kun kunne være en tjener, omend en tjener, der besidder rent ud sagt utrolige evner.

bet. Men ingen af dem er imponeret af den andens maskuline pragt, og pludselig farer den ene i hovedet på den anden og bider sig fast og forsøger at ryste rivalen. Ligesom firbenet i „Alice i Vidunderland“ finder bejlerne sig sagtmodigt i den nedværdigende behandling, og da den anden er træt, får den lov til selv at bide sig fast og ryste. Det må være noget, der svarer til at få begge skuldre i gulvet, for pludselig erkender den ene bejler, at han er overvundet og bevæger sig slukøret af sted langs gærdet. Sejrherrén bliver siddende i solen og danser for pigen. Skønt livet er kort for firben, er deres elskovskunst lang. Vi læste 30 sider af en roman før de tvende blev til een.

Hvis det virkelig er sandt, hvad videnskaben jo for tiden mener, at vi er blod-

beslægtede med kæmpefirbenene, som levede for 150 millioner år siden, så ser vi her, ligesom i en omvendt kikkert, vore forfædres krummeri. Men siden de gamle var 25 meter lange og vejede mange gange en elefants vægt, må hele sogne have rystet under frieriet. Hvor mærkeligt at en sådan forårsleg har resulteret i Dem og mig, men lad os da, siden videnskaben har bevist dette, hylde denne ældre generation af firben med en ti meter lang hale med den gamle norske skål:

De gamle vi også vil komme i hu.

De vare jo engang, hvad vi ere nu, da vare de unge og glade og fri, og at de har elsket, bevise jo vi.

For det maskuline velvære...

Stafet er det bløde og elastiske undertøj af superkæmmet, bleget bomuld, der slutter perfekt til kroppen

Stafet

- OG SÅ FÅR DE ENDDA DIVIDENDE I BRUGSEN

Ribstrikket sportsundertøj

Str. 40:
Trøje, 3-T 34
7,25

Benklæder uden ben
3 B 34
7,25

- fuld garanti på elastikken

ET KVALITETSPRODUKT FRA FDB

ET HUS BYGGET

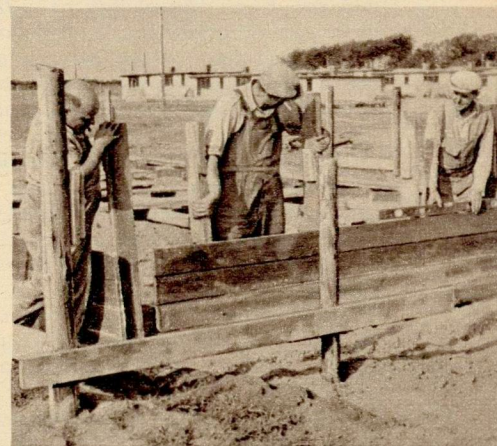
Fra afmærkningen på grunden er foretaget og til huset står indflytningsklart, går der 70 dage. Arealet er opdelt, så alle børn kan komme til en legeplads uden at krydse en færdselsåre.

OM KORT tid flytter de første 20 familier ind som lejere i det nye rækkehuskompleks, der er ved at rejse sig i Fuglebakkekvarteret i Esbjerg. Hvis ikke vinteren bliver alt for streng, vil de 20 om et halvt års tid være blevet til 187. Det vil sige, at man da vil finde en hel bydel med 7-800 beboere – flere end i mangel stationsby – hvor der mindre end et år forinden kun lå den bare mark.

„Rask må det gå“ er Esbjergs motto, og håndværkerne på dette byggeri lever så sandelig op til det. Gennemsnitlig et hus pr. arbejdsdag er takt, nu da man er kommet i fuld gang.

Forklaringen på denne præstation er rationalisering i ordets bedste betydning, en minutiøs gennemtænkt planlægning og organisation, som Efdabyg har æren for. Efdabyg, med hvilket selskab dansk forbrugerbevægelse er gået aktivt ind i boligbyggeri, optræder som „contractor“ ved Esbjerg-byggeriet. Heri ligger, at det – foruden projektering, finansiering under byggeperioden m. m. – har til opgave at få de mange forskellige under-entreprenørers arbejde til at glide ind i hinanden som hjulene i en velsmurt maskine, så man undgår spildtid, venten på materialer, materialeophobning og alle de andre former for tomgang, som almindeligvis er kendt på større byggepladser. I sidste instans er det lejeren, forbrugeren, der må betale den spildte tid. En indsats på dette område er altså i pagt med forbrugerbevægelsens hele idé.

På denne byggeplads passer tandhjulene i maskineriet sammen. Fra mulden rømmes væk, til maleren tager sidste penselstrøg er hver fase i arbejdet reguleret af en fast plan, som for hver blok på 5 eller 6 huse afsætter så og så mange dage til støbning af grund, så og så mange dage til opmuring o. s. v. Hvert enkelt sjak af jord- og betonarbejdere, murere, malere og andre håndværkere kan altså gå direkte fra arbejdet på en blok til den næste i rækken, være sikker på at komme til netop den dag, have arbejdsro for andre fag i den nødvendige tid og rykke videre samtidig med at

Huset begynder at komme „over jorden“. De tre mænd har nu stillet den samme forskalling op ved ca. 100 huse, så hjørnet kommer til at passe.

Taget består af klinkerbeton belagt med tre lag af tagdækningsmaterialet Built-Up, og 1½ kbm. ærtesten pr. hus for at afbøde solvirkningen.

næste gruppe er parat til at begynde på sin opgave.

Inden man er nået ret mange blokke igennem, er der inden for hvert sjak sket en ny „privat“ arbejdsopdeling, så hver mand laver sin bestemte del af akkorden i hus efter hus. Resultatet udebliver ikke. Kort tid efter at murerne var begyndt, konstaterede de, at de nu kunne lave arbejdet ved 6 huse på kortere tid, end de i begyndelsen brugte til 5.

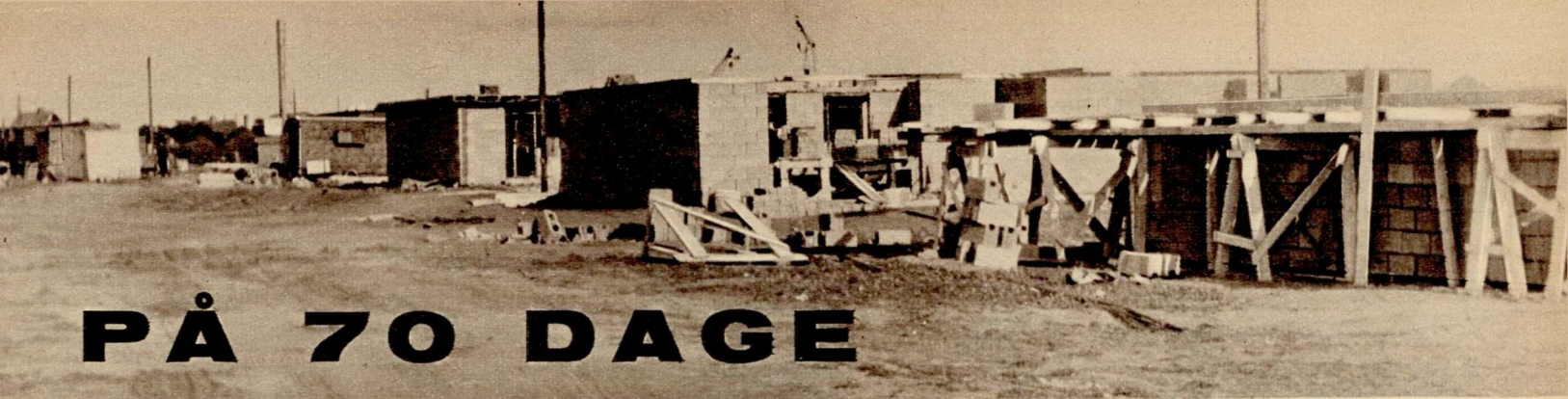
Det er dog ikke blot hurtigt, men også propert arbejde. De Esbjergborgere, som flytter ind her, vil komme til at bo i huse, der er både velbyggede og velindrettede, og tilmed i en bebyggelse af en meget smuk helhedsvirkning. Blokkene, der holdes i blændende hvidt med et enkelt felt på hvert hus i en stærk klar farve, er præget af enkelhed og klarhed i linieføringen. Det bliver et boligkvarter, som både byen og byherren, Esbjerg Boligselskab, kan vise frem med stolthed.

Kr. 28.50

Stafet

Kvalitetsskjorten for Dem

ET KVALITETSPRODUKT FRA

PÅ 70 DAGE

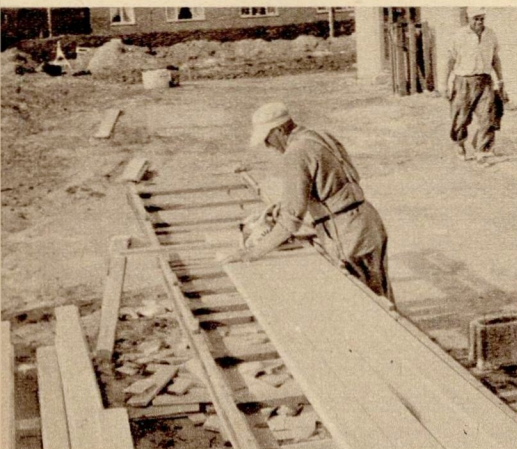
Jord- og betonarbejdet er færdigt, og faldørksinstallationen står klar. Det vil sige, at der er gået 14 dage, fra græstørven blev skrællet af denne byggetomt.

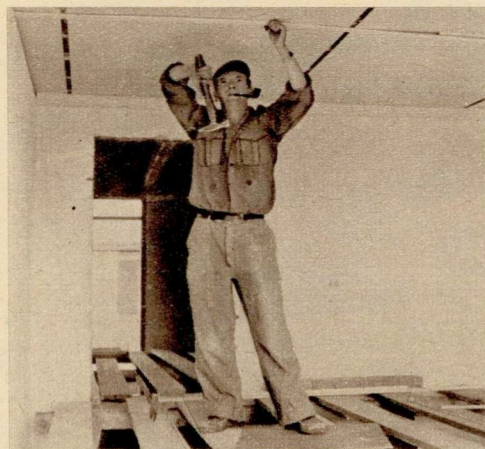
Første murersjak murer ydervæggene op i Durisol-blokke. Der går ca. 500 blokke pr. hus og det klares på gennemsnitlig knapt en dag.

Når det „indvendige“ murersjak starter, er det altid den samme mand, der begynder i krogen til højre. En tilsvarende specialisering præger alt arbejde.

Alt træarbejde foregår efter skabelon. Her tildanner snedkeren med el-drevet håndrundsav på en gang 12 gulvbrædder uden at have tommestokken i brug.

3 mand hænger lofter op. En slår lægter fast, næste anbringer loftpladerne og tredje lister. Nu har huset været i arbejde i 50 dage.

Tre gange hvidtning afslutter den udvendige behandling. Til hvert hus hører et stykke privat have og en tilbygning med plads til brændsel, barnevogn og knallert.

◀ Malerne lægger sidste hånd på det indvendige. Husene rummer 2 værelser og 1 eller 2 kamre (hvoraf det ene kan slås sammen med stuen), køkken, garderobrum og bad med el-vaskemaskine.

◀ Og så er den store dag kommet: Det nye hjem tages i besiddelse... Gardinophængningen her er dog led i møbleringen af et prøvehus - med FDB-møbler naturligvis. Der er, forståeligt nok, god efterspørgsel på de nye huse.

Det gælder overalt:

er en
uundværlig
forbunds-
fælle...

- også for landmandens kone

BP GAS har gjort det endnu dejligere på landet...

- for tusinder af moderne landhushmødre har takket være BP-GAS fået dejlige ønskekøkkener. Det samme kan De få.

Med BP-GAS kan De gøre al madlavning, bagning, opvask, ja, faktisk hele Deres huslige indsats helt anderledes komfortabel og fornøjelig... samtidig med, at det hele bliver rationelt og økonomisk. Tænk Dem f. eks. et vidunderligt BP gaskomfur med stegebrænder, kogebrænder, ovn med termostat, grillrist og alle moderne finesser - og husk, at De med BP-GAS let og billigt kan have varmt vand i køkkenet året rundt.

Lad den nærmeste BP gasforhandler fortælle Dem hvordan - der er altid en i nærheden.

BP GAS A/S

Hovedkontor: Havnegade 4, Aarhus - tlf. 3 69 22

FYLDESTATIONER:

Aarhus: Søren Frichsvej 6,
tlf. 3 69 33

Fredericia: Strandvejen,
tlf. 2770

Køge: Sdr. Møllevej,
tlf. 1700

Når vi løfter i flok

22. august lukkede FDB-magasinet i Holbæk. 28. august åbnede Noritamagasinet. Det var mere end et navneskifte. Det betød nemlig, at egnens egne virksomheder - 25 brugsforeninger ialt - havde fundet sammen i et samarbejde med FDB og magasin Anva om driften af et varehus.

Anvas deltagelse er en fordel, for alle indkøb til Anva kommer også Norita tilgode, ligeså med erfaringerne i brugsforeningsvarehusdrift, idet direktør *Henry Pedersen*, Anva, også er valgt til direktør for Norita i Holbæk.

Der er foretaget omplaceringer i varehuset. Boligudstyr er kommet frem i salgshallens lys fra et baglokale, isenkram og møbler er taget op som nye varer, på række og geled hænger efterårets og vinterens nye modelinjer - og alle er velkomne, for Noritamagasinet sælger til enhver uden det irriterende rekvisitionssystem.

I Roskilde har man taget et tilsvarende skridt. Her drejer det sig om et Fox skotøjsmagasin, som 20 brugsforeninger har tegnet 100.000 kroners kapital til, og magasinet forventes åbnet omkring 15. oktober i Andelsbankens nye hus på byens hovedgade.

I begge disse magasiner er lokale brugsforeningsfolk med i ledelsen sammen med repræsentanter for FDB (i Holbæk også for Anva). Bestyrelsesmedlem i FDB, gdr. *Søren Rasmussen*, Jorløse, er valgt til formand for Norita i Holbæk og til bestyrelsesmedlem for Fox i Roskilde.

NED MED REKLAMEN?

Kan reklameraseriet begrænses gennem kraftige afgifter på annoncer, plakater, kataloger, vinduesudstillinger o. lign.? Forslaget omtales i *Samvirkes* nr. 14 i artiklen „Reklamen i gabestokken“, og i den anledning gør en bankmand os opmærksom på, at sådanne afgifter, efter hans mening, næppe i særlig grad vil påvirke reklameudfoldelsen, idet reklameudgifter som bekendt betragtes som fradragsberettigede driftsomkostninger og dermed i udstrakt omfang betales af skatteborgerne. Hvis der blev vedtaget en lov om, at disse udgifter ikke var skattefri, skriver bankmanden i sit brev, ville en begrænsning af reklameringen sikkert kunne opnås, forhåbentlig med gunstige virkninger i form af lavere forbrugerpriser.

Comtessens nye tilbedere

På FDBs generalforsamling gav førstedirektør *Ebbe Groes* det ene eksempel efter det andet på fremgang for FDBs

TÆNK, AT NAKSKOV STÅR ENDNU!

Brugsen i Nakskov har købt en manufakturbutik for at omdanne den til et moderne varehus: „Det er ingen sund udvikling,“ skriver *Lollands Tidende*, endog i en lederartikel, og fortæller, at købet vækker opmærksomhed i en gammel købmandsby som Nakskov, hvor nye virksomheder, kædeforretninger og kooperative foretagender breder sig, mens de gamle virksomheder kæmper med vanskeligheder. Handelen har givet Nakskov grokraft, siger bladet videre og erindrer sine læsere om, at „byens fremsynede købmænd sørgede for, at Nakskov lang tid i besættelsens onde år var forsynet med flere og bedre varer end de fleste andre byer“.

Her, hvor øjnene på *Lollands Tidende*s læsere skal stå fulde af tårer, fortsætter lederen: „Stadig stigende skatter lægger så store byrder på købmans erhvervet, at mange må segne under dem, mens kapitalstærke, skattebegunstigede landsvirksomheder trænger sig ind på markedet. Det er en udvikling, som i første række de frie erhvervs talsmænd på tinge må være på vagt over for.“

Alle forstår, at livet ikke mere er, hvad det engang var i Nakskov.

At et bredt udsnit af byens borgere og skatteydere nu har kræfter til at indrette, hvad en købmand ikke kunne klare, nemlig et moderne varehus, synes bladet ikke at have set værdien af. Det er rent ud sagt en bedrift, Nakskovbrugsforeningen har øvet. Jævne menneskers sparepenge, økonomisk forudseenhed og sund forretnings-

egne varer. Alle – blot ikke tobakkerne – var gået frem med store skridt. Nu er der også opmuntrende nyheder fra Esbjerg. Tallene for april kvartal fortæller, at cigarsalget er gået meget stærkt frem (45 %), cerutter 40 %, shagtobak 32 %, mens cigarillos er lidt bagefter med 16 %. Det sidste er alligevel ikke dårligt, for helhedsfremgangen i 1956 var 2 % for tobakkerne.

STJÆL IDEEN

Oplysningsudvalget i 2. kreds (Kolding-egnen) har det held at have Askov højskole i sit centrum og en god portion fremsynethed i udvalgets ledelse. Dette er grunden til et i virkeligheden storstilet kursus 19.–22. september på Askov. Man indbyder brugsforeningernes yngre mænd og kvinder – fra 23 til 35 år – til et kursus, der skal give et sammenhængende billede af andelsbevægelsen. Mange gode kræfter går ind for dette kursus, ledet af højskolelærere, cand. theol. *Rich. Andersen*, Askov, og samtidig med, at man ønsker lykke til, må man ønske, at ideen snarest muligt stjæles af andre oplysningsudvalg.

ledelse har tilsammen givet et resultat så stort, at bladet burde have forkyndt det med store bogstaver på sin forside. Men nej, bladet klynker, så man skulle tro byens eksistens røkket i sin grundvold.

Og det klynkende blad er endog et, hvis landbolæseres flertal er levende optaget af, hvad de har nået og kan nå i deres brugsforeninger, slagterier og mejerier. Men for ikke at udtale sit brugsforeningshad alt for tydeligt, forsøger *Lollands Tidende* udtrykket: kooperative foretagender. Selv dette forsøg på at levere pillen smukt indpakket, har dog næppe fået mange læsere til at sluge patentmedicinen med velbehag.

Garanteret sikret mod maskeløb...

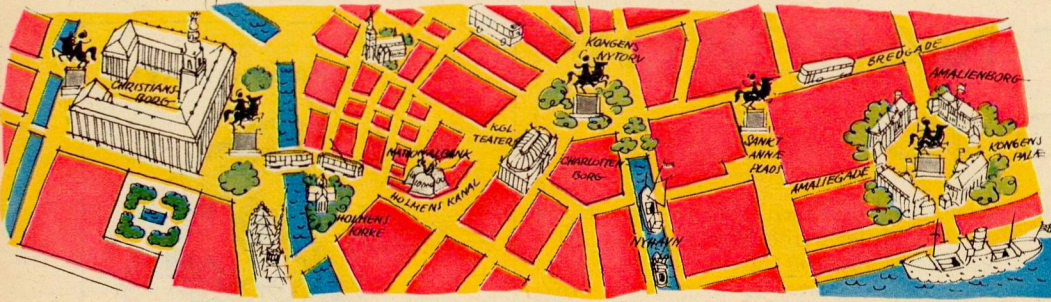
Med denne NORITA nylonstrømpe risikerer De intet maskeløb. Strømpen er med det eksklusive pin-point netmonster og fås i 15 den. 60 gg. Forlang dessin 3 275

1085

- og så får De endda dividende

Det betaler sig at købe i BRUGSEN

RUNDT I

KONGENS

KØBENHAVN

SANKT ANNÆ PLADS har et skær af fornemhed over sig. De stilfulde patricierhuse kan nok give dem, der kommer til København med bådene fra Jylland, det indtryk, at de er kommet til en særdeles fin stad. Men hvormange giver sig tid til at kigge på pladsen? Man tager en taxa eller bener afsted med kufferter, godt ærgerlig over, at der er så langt til nærmeste sporvogn.

Fornemheden på Sct. Annæ Plads stammer fra bygningerne på dens højre side (når man kommer fra Jyllandsbådene). Hjørneejendommen ved Bredgade huser den engelske ambassade og er af en arkitektonisk skønhed, der ligesom meddeler sig til hele pladsen. Garnisonskirken på modsat side er vist mere malerisk end smuk. Den er opført i begyndelsen af 1700-tallet i nederlandsk barokstil og hed oprindeligt Den Herre Zebaoths Kirke. Højt over pladsens sirligt klippede træer rejser sig Christian X's rytterstatue. Den virker ganske storslået, men nogle påstår, at den helst skal ses ovenfra, for eksempel fra

fjerdesalen i ejendommen lige over for.

St. Annæ Plads er en del af Frederiksstaden, der anlagdes af Frederik V, og det først opførte hus i dette kvarter er nr. 9 på pladsen. En stenplade over porten inde i gården beretter herom på højtideligste måde.

Amaliengade, der fra St. Annæ Plads fører direkte til Amalienborg, kan virke lidt mørk og ligesom forladt, men gaden udmærker sig ved sin stilrenhed: alle facader er fint afstemt i forhold til hinanden, og alle bygninger hører hjemme i palæklassen. Danmarks fornemste gade kalder en kunsthistoriker Amaliengade, og man kan i hvert fald se, at den har været underkastet strenge byggevedtægter. Ingen slinger i valsen her.

Man går ikke gennem Amaliengade uden at mindes Casino, det gamle teater, der endte som pakhús. Casino blev bygget af Carstensen, Tivolis grundlægger, der her havde tænkt sig et vinter tivoli. Han havde ikke held med sig, men så blev bygningen gennem et par men-

neskealdre et udmærket folkeligt teater, uforglemmeligt for gamle københavnere. Her gik udstyrstykkekerne, (det var før biografernes tid): Jorden rundt i firs dage og Rejsen til Månen. Men også fine klassiske skuespil er opført på Casino, og for resten skrev H. C. Andersen nogle lette stykker til det populære teater. Men Casino er også gået over i vor politiske historie: Casino-møderne i i marts 1848 fandt sted i det dengang nybyggede etablissemments store sal.

En anden mindeværdig bygning i Amaliengade er Det gule Palæ, hvor i sin tid Prins Valdemar og hans meget populære gemalinde, prinsesse Marie residerede. Valdemars far, Christian IX, boede her som tronfølger med sin store familie under beskedne kår.

Amalienborg viser sig i udsnit gennem den berømte kolonnade, som slutter denne del af Amaliengade. Frederik Vs rytterstatue er at se mellem de midterste søjler. Hvor besynderligt, at kolonnaden, hvis søjler virker så massive, i virkeligheden er af træ. Men det gør jo ikke den kunstneriske virkning ringere.

Hvilken ro der er mellem de fire grå rokokopalæer. Her er ikke stærkere trafik, end man kan lade hvilen falde på sig og give sig hen i pladsens særegne stemning, der både er højtid og fortløbig hygge.

Amalienborg plads bliver sommetider kaldt den smukkeste slotsplads i Europa, men derom må de dømmes, som ved fuld besked. Frederik Vs rytterstatue hører også hjemme i verdensklassen, pompøs er den i hvert fald. Den skal også være verdens dyreste statue, dens mester, franskmænden Saly, udførte statuen på bestilling af Asiatisk Compagni og var så længe om arbejdet, at det siges, at bronzestatuen kunne have været støbt i massivt sølv for de samme penge.

Oprindelsen til Amalienborg var et mindre slot, som Leonora Christinas onde ånd, enkedronning Sophie Amalie lod opføre omkring 1670. I 1689 brændte slottet ved en rystende uhyggelig katastrofe. Christian V fejrede det år sin fødselsdag med opførelsen af et skuespil. Komediehuset var en interimistisk træbygning, hvis indre man havde pyntet med et utal af olielamper, åbne lys og enebærgrene. Under forestillingen antændte en lampe nogle tørre kviste, og på få minutter var hele bygningen omspændt af flammer. Publikum blev grebet af panik, mange indebrændte, mange blev trampet ihjel, og ialt omkom 85 mennesker. Ilden nåede også Sophie Amalienborg, der hurtigt blev forvandlet til en ruin.

Rolig plads, men liv udfoldes noget kno lægning, trækker o huer, kling rademarch et lille dag skal mind gamle dage undværes! Samtidig borgs fire morkirken, egentlig h kirken, pro gang. K teret to g 1700-tallet, blev planer nomiske g hundrede gyndte ki som en i ruin. Men

Nyhavn! En farvestrålende husrække så køn, som det hus og om aftenen et leben, ikke for den kræse. I for livet under den anden verdenskrig

Et halvt hundrede år efter fik Frederik V ideen til Frederiksstaden, hvis midtpunkt skulle være et nyt Amalienborg. Kongen skænkede grunden til fire adelsfamilier, som hver skulle opføre et palæ efter majestættens plan. De fire palæer stod færdige i 1760, bygget af Nicolai Egtved, der har forstået sit kram. Efter Christiansborgs brand i 1794 flyttede kongefamilien til Amalienborg, der siden har været kongelig hovedresidens.

den store gen midler førelse, og kalksten, a pel, der b kobber. T landet ove kobbersage kens kuppe I Bredg ligesom i A gamle adel ste og mes Odd Fellow rokokobyg 1750erne a tin, en he

Amalienborg
hvilket festligt
ig ikke på dens
de mosaikbro-
r vagtparaden
Bjørneskinds-
de spil og pa-
al uskyldighed,
yt skuespil, der
om de gode
og som ikke må
ngens by.
med Amalien-
lærer blev Mar-
eller som den
der: Frederiks-
teret for første
blev projek-
e til i løbet af
og hver gang
ppgivet af øko-
nde. I næsten
lå den påbe-
bygning hen-
lerisk romersk
1875 skænkede

har haft mange penge og har
haft brug for god plads.
Man kan forbaves over, at
nogen har haft lyst til så
mægtig en bolig.

I 1700 tallet må det have
vrinlet med liberiklædte la-
kajer og med kokette Pernil-
ler fra adelsgårdene i dette
kvarter. Og tunge karosser
er rullet over brolægningen
og ind og ud gennem por-
tene. Endnu i dette århun-
drede havde Bredgade lidt
præg af godsejeradelen, idet
hotel Phønix (nu kommuni-
sternes) i terminsdagene
var grevernes og baronernes
hotel.

På hjørnet af Bredgade og
Kongens Nytorv ligger det
franske gesandtskabs palæ,
der oprindeligt er bygget af
søhelten Niels Juel. Ti skridt
derfra har vi så Nyhavns hus-
række. Nyhavn med farve-

se ses andre steder i København. Restauranter i hvert andet
den det gamle anker som et minde for de søfolk, der mistede
er ligger altid buketter ved ankeret

ansmand Tiet-
kirkens fuld-
n blev opført i
et af en kup-
dækket med
der af hjem
ofrede gamle
il Marmorkir-
finder man
aliegade en del
lærer. Det stør-
monterende er
læet. Den fine
g er opført i
grev Bercken-
der åberlært

glade facader, med patina af
fortid, med evigt mucise-
rende sømandsbeværtninger.
Denne brogede kanalgade,
har efterhånden fået et
poetisk skær over sig. Her
boede forresten i mange år
H. C. Andersen, og endnu
findes det gårdtoilet, han be-
nyttede. Det er vist nu næ-
sten en hel helligdom.

Charlottenborg er bygget
omkring 1700 af Ulrik Fre-
derik Gyldenløve, en lang
tid gift med den romantiske
Marie Grubbe. Han solgte
palæet til enkedronning

På særlige festdage trækker vagtparaden op i rød galla, og vagtafsløsningen på slotspladsen bliver et mere farve-
rigt skuespil end sædvanligt. Der er altid vagt på Amalienborg, men gardens afløsningshold med orkestret i spidsen
marcherer kun op, når kongen bor i slottet. Vagtafsløsningen samler altid mange tilskuere, der af sig selv holder
orden - politiets opgave synes snarere at være den at sørge for, at selv de mindste børn får noget at se

Charlotte Amalie, som det så
fik navn efter. Nu har det
i mange år været kunst-
akademiets hjem, megen hå-
befuld, men også begavet
ungdom er gået gennem
dets port.

Herfra skal man se *Hesten*,
de gamle københavnernes el-
skede „kæledyr“, som står
midt på Kongens Nytorv.
Hesten skal forherlige Chri-
stian V, og var oprindeligt
af bly. I århundredernes løb
sank den noget sammen, og
støbtes for ikke så mange år
siden om i bronze, men
gamle københavnere savner
den grå blyhest, der var lige
ved at gå i knæ under årenes
tryk. Christian V står her
med rette, for han satte skik
på Kongens Nytorv, som på
hans tid var næsten et mor-
rads, kaldet Hallandsåsen.

Efter et kikk på Harsdorffs
smukke hvide palæ, som
ofte står på gloende pæle i
hektiske arbejdsforhandlin-
ger, fordi forligsmanden har
kontor her, kikker vi på Det
kgl. Teaters „nye scene“,
som under opførelsen for 25
år siden blev døbt Stærakas-
sen og stadig lyder navnet.
Så går vi forbi Det kgl.
Teaters „gamle scene“ fra
1870erne nedad Holmens
kanal. Mon nogen anden
gade i Danmark rummer så
mange - penge? Her ligger
Nationalbanken, to af lan-
dets største banker foruden

Overformynderiet og Ø.K.
I gamle dage var der vand
i Holmens kanal, og den af-
grænsede Orlogsværftet, som
Holmens kirke fik navn ef-
ter. Kirken var oprindeligt
orlogsværftets smedie, men
blev ombygget af den utræt-
telige Christian IV.

Foran os løfter sig Chri-
stiansborg. Det danske riges
vigtigste hus, javel, men der-
for behøvede det dog ikke
være så forfærdelig tungt.
Man kan nok undre sig over,
at man efter branden i 1884
ikke blot genopførte „det
andet Christiansborg“ som
var mere sikker i sin klassi-
cistiske stil. Forresten var
slottets ydermure så pænt
bevarede efter branden, at
det ville have været billigere,
om man bare havde genop-
bygget det brændte slot.

Her har været borg og slot
i syv-otte hundrede år. Under
Christiansborg er ruiner fra
Absalons borg og det gamle
Københavns slot. Her findes
også borgens ældste brønd,
en udhulet egestamme fra
det 11. eller 12. århundrede.
Da lybækkerne i 1368 havde
indtaget borgen, fyldte de
brønden med stensøjler og
murbrokker - hvad senere
tidens arkæologer har været
dem taknemlige for. Slottet
var genrejst i 1425, men gen-
nemgik utallige forandringer
og var tilsidst et broget
bygværk med Blåtårn som

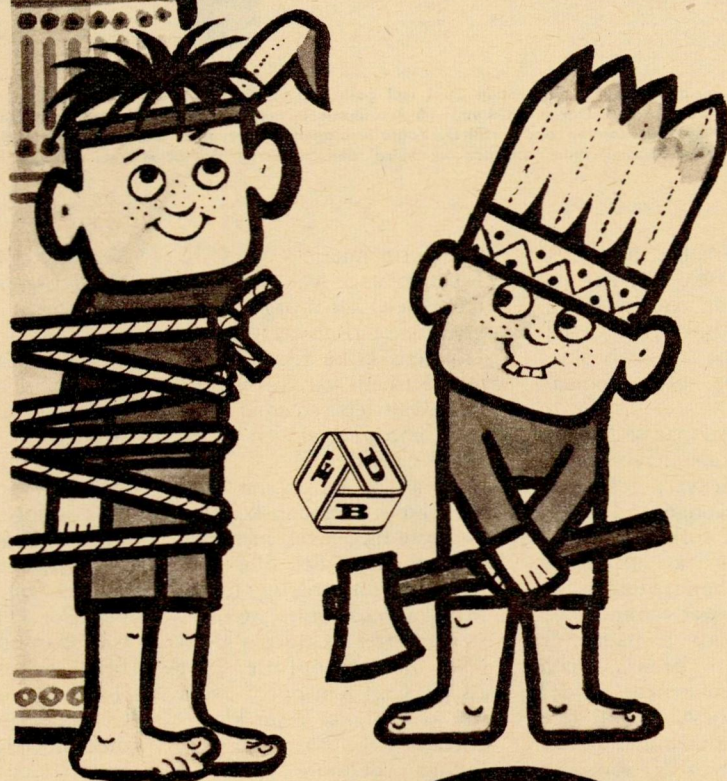
kerne. Rester af dette svære
tårns fire meter tykke mure,
kan også ses under Chri-
stiansborg. Frederik IV om-
byggede slottet, men hans
søn, Christian VI, rev det
ned til grunden og opførte
det første Christiansborg,
der stod færdigt i 1740, et
stort og smukt, men også
dyrt byggeri. Det kostede
lige så meget, som alt hart-
korn på Sjælland var værd i
handel ogandel. Slottet
brændte i 1794. Det næste
Christiansborg, blev halv-
fems år senere bytte for
ilden. En del af det første
Christiansborg er bevaret,
mod slotspladsen er der dog
kun tale om de to løngange,
hvoraf den ene forbinder
folketinget med „den røde
bygning“ (Finanshovedkas-
sen), den anden løngang fø-
rer fra slottet til slotskirken.
I denne løngang havde
Struensee sin lejlighed, mens
hans elskede, dronning Caro-
line Mathilde boede oven-
over i en nu nedrevet tredje
etage. Også her er der ud-
spillet tragedie.

Gennem rigsdagsgården
kommer man ind på ride-
banen, kranst af buegan-
gene, og alt her er fra det
første Christiansborg. Her
ligger også hofteatret, hvor
der blev holdt karnevaller og
andre festiviteter.

Meget kunne fortælles om
hofteatret, men det fortæller

„Store Ørn“ - sikke no'en fine strømper

ja, det er

Stafet

3/1072. Stafet spun 3/4 strømpe med 3 mdr.s slidgaranti og højhælsforstærkning fås mønstret i flere farver og i str. 2-11 1/2. Str. 5..... **kr. 6,35**

3/1007. Den nye Super Stafet - udvendigt af stærkt spun perlon, indvendigt af blød og behagelig uld - er højhælsforstærket og med 3 mdr.s slidgaranti. 3/4 strømpen i ensfarvet mønsterstriking fås i str. 2-9 og koster for str. 5..... **kr. 6,35**

3/1057. Stafet 3/4 strømpe af blød uld blandet før spindingen med slidstærkt perlon. Strømpen er tå- og højhælsforstærket. Mønstret i str. 2-11 1/2. Str. 5..... **kr. 6,45**

- et kvalitetsprodukt fra FDB

sig selv, fordi det nu er teatermuseum og en perle som sådan.

Her kan vi også kikke på de kongelige stalde, hvor der er marmorkrybber til tre hundrede heste, hvad vor konge ikke ejer. Men dengang - var man konge eller ikke?

For hundrede år siden skete der en af de store københavnerbegivenheder på ridebanen. Den svenske luftskipper Granberg steg i 1859 op med sin ballon Samson. Alverden var strømmet til, fuld af forventning, men Samson nøjedes med at hoppe op på hofteatrets tag, hvor den strandede. Den går ikke, Granberg, råbte folk, og dermed var der dannet et mundheld, som først er gået ud af daglig tale i de seneste år.

Foran Christiansborg slot står den folkekære Frederik VII's muntre rytterstatue, inde i slotsgården en noget trist statue af Christian IX til hest. Det er den femte rytterstatue, vi har passeret på vor vej. Mon den form for mindesmærker ikke er ved at høre fortiden til. Og alligevel - en dygtig rytter på sin hest er altid et skønt syn. Det kan man daglig se her på ridebanen.

Marmorbroen - gennem en af de små stenpavilloner, hvor i sin tid brovagter i kongelige røde uniformer standsede besøgende, kommer vi ud på den gamle bro, der forfinet af ælde spejler sig i kanalens stille og mørke vande. Trafikkens brus slår op om os...

Ny bestyrelse for

Vejle Dampmølle

I SOMMER forlod gdr. Laur. Pedersen, Todbjerg, og sognerådsformand Johs. Hansen, Taars, på grund af alder de stillidshverv, de begge i en lang årrække har beklædt i fællesforeningen og dennes datterselskaber. I den anledning har FDBs bestyrelse foretaget en række nyvalg, hvorved Vejle Dampmølle har fået helt ny bestyrelse, idet forstander Frode Aagaard (næstformand i FDB) nyvalgte til formand og gdr. Henning Nielsen, Haarby, og lærer J. P. Jensen, Tarup, nyvalgte som medlemmer af dampmøllens bestyrelse.

Blandt andre nyvalg, der er foretaget i samme anledning, kan nævnes, at gdr. Henning Nielsen indvalgte i bestyrelserne for Tectum og Linum samt Garanti- og lånefonden og - uden for FDB - til medlem af Landbrugsrådets præsidium. Gdr. Aksel Svendsgaard, Tim, blev valgt til medlem af Landbrugsrådet, og gdr. Søren Rasmussen, Jorløse, (der i sommer nyvalgte til FDBs bestyrelse sammen med gdr. Svendsgaard), valgtes til medlem af bestyrelsen for magasin Anva.

børn

Amatørkomedie - en dejlig hobby

MANGE har lyst til at spille „rigtig“ komedie. Det kan ske på skolens eget teater, hvor en lærer hjælper med at sætte forestillingen op, eller hjemme hos jer selv, hvor I måske vælger et kendt stykke, måske selv digter et. Der er også den tredje udvej, at I melder jer ind i en eller anden forening, hvor man også spiller teater.

Her vil vi imidlertid kun

spændende, at lave en slutning på historien. Vil I spille et rigtig stykke, vil jeres bibliotekar hjælpe jer med at finde en bog om teater, og har I svært ved at finde ud af, hvad I skal spille, er det en god idé at få fat i forfatteren Kaj Nielsens bog om *Ekstemporalteater*, heri kan I få et godt indblik i, hvordan man arbejder med denne form for teater, der henter sine emner lige ud af livet.

Denne dejlige hobby behøver ikke at blive så forfærdelig dyr. Hvis der er et par finger-nemme drenge i teaterklubben, kan der laves mange fikse dekorationer ved hjælp af hvidt maskinpapir, pap, gamle brædder og enten limfarve eller plakfarve. Pigerne må gå på opdagelse i mors gemmer og se at få fat i noget gammelt stof af en eller anden art, og deraf lave kostumerne og evt. male dem med stoffarve eller plakfarve.

Forestillingen skal prøves så mange gange igennem, at I bliver rigtig dygtige, sådan at I helt „går ind i rollerne“ og ikke får vanskeligheder med at huske teksten. I skal på et tidligt tidspunkt vælge en iscenesætter, f. eks. en lidt ældre kammerat. Han skal se til, at hver enkelt får noget ud af sin rolle og planlægge, hvorfra de enkelte kommer, hvor de skal stå o. s. v.

Fremgangsmåden bliver følgende:

- 1) Læseprøve, hvor I samles, og hver læser sin rolle op.
- 2) Arrangement, hvor iscenesætter fortæller hver enkelt om hans eller hendes bevægelser og plads på scenen.
- 3) Prøver - først med teksten i hånden - derefter uden tekst, men med en sufflør, der kan hjælpe den, som „kikser“.
- 4) Generalprøve i dekoration og kostumer.

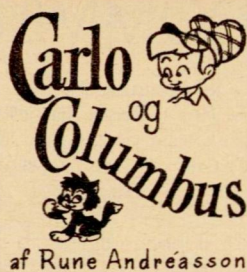
Efterhånden bliver det tid at tænke på at tegne og male plakater med oplysning om tiden og stedet for forestillingen, og hvad det koster at komme ind, ligesom I kan begynde at sælge

fortælle om jeres egen teater-aften og give jer nogle praktiske råd og vink.

Vi vil foreslå jer at starte en klub af den slags, I sikkert allesammen kender fra Lørdagsklubben i radioens børneudsendelser. I forbindelse med denne klub er der rundt om i landet dannet mange små klubber, der via radioens Lørdagsklub indbyrdes kommer til at skrive til hinanden. Disse klubber dannes og ledes helt af piger og drenge, og er der problemer, I ikke kan finde løsning på, kan I roligt skrive ind til Lørdagsklubben.

Når I har dannet sådan en forening med regler og love om klubbens arbejde og formål, skal I bestemme, hvad der skal spilles. Det er klogt at starte i det små og undgå alt for vanskelige opgaver.

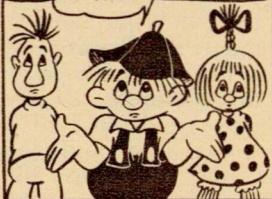
Hvis I selv skriver stykker, husk da at lave en historie uden svinkeærinder, at gøre handlingen mere og mere

DE SMÅ TROLDE HAR FANGET CARLO OG LILLE COLUMBUS OG TAGET DEM MED TIL TROLDEBY. - HER TÅR DE REBENE AF DEM IGEN

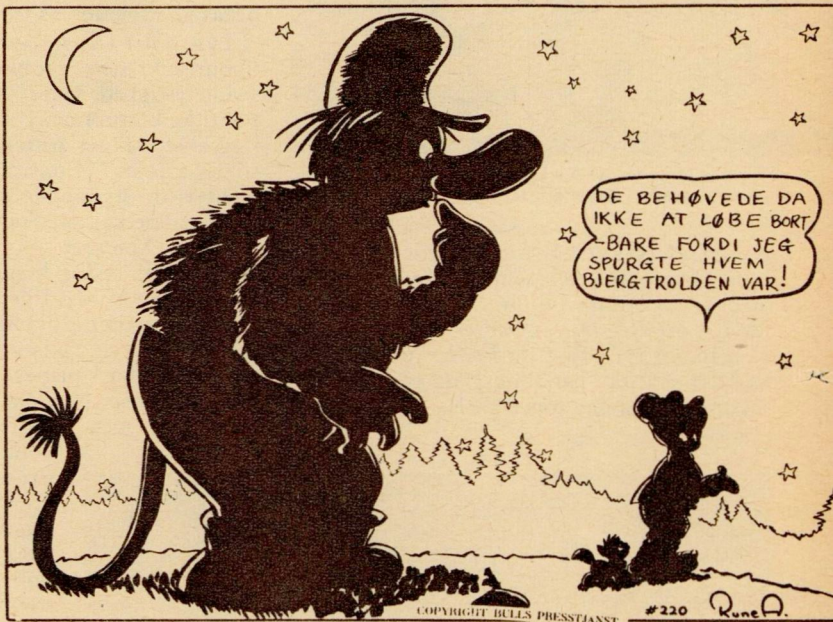
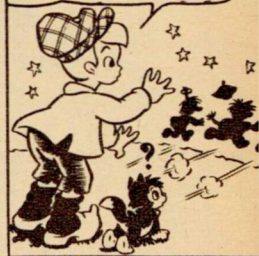
VI KUNNE HA' DET SÅ DEJLIGT HER I TROLDEBY - HVIS IKKE DEN STØRE VÆMMELIGE BJERGTRULD KOM OG DRILLEDE OS

HVEM ER BJERGTRULDEN?

HOV! HVORFOR LØBER I JERES VEJ?

billetter. På denne måde kan I få samlet en lille kapital ind, så I senere kan få råd til at arrangere en større forestilling, og til denne leje rigtige kostumer.

Det kræver mange forberedelser at opføre en komedie,

vel at mærke, hvis I forsøger at gøre det hele så rigtigt som muligt - men i det lange løb bliver det sjovere, både for jer selv og for dem, der skal se på jeres færdige resultat.

Og så god fornøjelse!

konfirmandrejse i oktoberferien

afrejse til rivieraen 13. oktober om aftenen, hjemkomst 22. oktober aften. Rejsen koster 445 kr., der dækker alt (undt. lomme penge). Ophold på feriehuset Bellosguardo i Bordighera. Udflugter og rundture under dygtige mandlige og kvindelige leders vejledning. Forlang program.

Samvirke

Njalsgade 15, København S

UNGDOMMEN sejrer over

GALSKABET

Hvordan få en bolig? Det klarer den unge soldat på sin måde i lystspillet *Der ligger et hus*.

ANDELS-TEATRET står foran sin tiende sæson – den første milepæl, som vil blive markeret med et repertoire ud over det sædvanlige. Med lystspillet *Der ligger et hus* fortsætter man linjen fra i fjor, da *Født i går* med sin muntert-satiriske handlinggang blev en stor succes. De samme toner anslås i *Der ligger et hus*.

Jubilæumsårets anden begivenhed bliver *du Puy's* danske syngestykke *Ungdom og galskab* – på sin vis den største opgave, Andels-Teatret endnu har stillet sig selv. Foruden sanglige kræfter af format, råder denne tourne over et orkester med otte mand, og i sin dobbelte egenskab som både komedie og musikværk vil *Ungdom og galskabs* kvaliteter gøre sig stærkt gældende. Med lige stor ret kan stykket kaldes en lystig opera og en lodig operette.

Som titlen siger, er der både ungdom og galskab med i spillet. Ungdommen repræsenteres af Wilhelmine og hendes tilbeder, ritmester Rose, mens galskabens repræsentant er Wilhelmines strenge formynder, den lidt ældre kunstmaler, som holder sin niece borte fra omverdenen, fordi hans inderste ønske er at ægte hende. Ungdommen sejrer naturligvis – ved list og ved alle tiders forvekslingskomedie i hvilken sidste det unge par bravt bistås af ritmesterens trofaste tjener Johan.

Lystspillet *Der ligger et hus* behandler boligbureaukatiets problem med samme ætsende lystighed, som *Født i går* gik løs på den politiske korruption. Der er kontant handling i stykket, så det batter. En ung hjemsendt soldat affejes i et ministerielt kontor, da han naivt tror, at boliger er noget, man sådan uden videre kan få. For at hævne sig, stjæler han på kontoret en masse dokumenter, stempler, ja endog kontordamen, og begiver sig så til en afsides lille by, der er led og ked af ministeriets ligegyldige holdning, men nu jubler, fordi en „udsending“ fra ministeriet skal sætte fart i planer om at bygge 500 boliger til byens ungdom. Alle skimter fremtiden lys, men så afslører borgmesterens kontordame, at hun ikke har sendt så meget som eet brev til ministeriet. „Udsendingen“ står foran afsløring, og alle håb om boliger synes at skulle bryde, da handlingen slutter med en overraskende vending i nye nederlag for kontorvældet og lyserøde fremtidsudsigter for det unge par.

Begge stykker er fint besat. I *Ungdom og galskab* udfylder den unge sangerinde Ann Margrethe Schou og operasanger Børge Gabrielsen rollerne som stykkets ungdom, mens Gert Bastian spiller den trofaste tjener. Orkestret, der ledsager deres sanglige præstationer, dirigeres af kapelmester Poul London. Blandt karakterrollerne må nævnes en komisk rolle til Vald. Brodtbagen.

Til *Der ligger et hus* kunne man ikke finde nogen bedre hovedkraft end Carl Ottesen. Han får her en dynamisk rolle lige så eksplosiv som den, han spillede i *Født i går*. Stykkets unge dame – den

Borgmesteren i lillebyen spilles af Hans W. Petersen, der for første gang medvirker i Andels-Teatrets tournée.

bortførte kontordame – udføres af Lone Luther og som den herlige, forvirrede borgmester i lillebyen ser man Hans W. Petersen, der næppe behøver nogen nærmere præsentation.

Olaf Ussing, der er en lige så kendt skuespiller som skuespillerpædagog, har sat *Der ligger et hus* iscene, mens Elith Foss står for iscenesættelsen af *Ungdom og galskab*, en opgave, der giver Foss lejlighed til at videreføre det arbejde, han indledede med sine strålende Holberg-iscenesættelser for Andels-Teatret.

I de ti år har Andels-Teatret præsenteret ikke færre end 33 tournée, og et broget væld af teaterkunstens bedste værker er i dette tidsrum bragt ud over landet, bl. a. ud til steder, hvor virkeligt teater før var et ukendt begreb. *Helligtrekongers aften* og *Ambrosius* var de første tournée, og i rækken af de 33 stykker finder man bl. a. *Ordet*, *Det gamle spil om enhver*, *Den hellige flamme*, *En kvinde er overflødig*, *Jeppe på bjerget*, *Født i går* – altså moderne stykker, lystspil, tragedier og gamle klassikere i broget mangfoldighed. De har glædet og opmuntret titusinder af teatergængere landet over, hvis interesse for Andels-Teatret forlængst har gjort det til den største tournerende teaterorganisation i Danmark.

Det synes, som kontordamen har andre interesser end borgernes henvendelser.

Arbejdstøjet i Topklassen

**ET
KVALITETS-
PRODUKT
FRA**

STRIKKET PIGEDRAGT

Længde: Jakken 40 cm, nederdelen 43 cm, indvendig ærmesøm 40 cm. Materialeforbrug: 500 g uldgarn, 3-tr., pinde nr. 2, en rundpind nr. 2, 1 hækleål nr. 2½. Strikkefasthed: 30 m = 10 cm br.

NEDERDEL

Begynd forneden og slå 406 m op på rundpind. Strik skiftevis 1 omgang ret og 1 omgang vrang, i alt 6 gange. Derefter inddeles arbejdet således:

1. omgang: *13 m r, slå om, 1 m løs af, 1 r, slå om, 1 m løs af, 13 m r*, gentag fra *-* omgangen ud.

2. omgang: *13 m r, 2 m ret drejet sammen (= omslaget + den løse m), 1 vr, 2 r drejet

sammen, 13 m r*. Strik på denne måde, indtil arbejdet måler 8 cm. Her begynder man at tage ind. Slut med 2. mønsterspind og strik næste omgang: *11 m r, 2 r drejet sammen, slå om, 1 løs af, 1 r, slå om, 1 m løs af, 2 r drejet sammen, 11 m r*, gentag fra *-*. Strik fortsat mønstret, men i stedet for 26 ret er der nu 24 r mellem mønsterstriberne. Efter 5 cm tages igen 1 m ind til begge sider af mønsterstriberne, og indtagningerne gentages med 5 cm mellemrum, til der er 210 m i omgangen. Strik lige op til 40 cm længde. Strik næste omgang: vrang. Strik 3 cm ret, 1 omgang vrang og igen 3 cm ret. Luk af.

Staffér en 3 cm br. søm til vrangen og træk bred elastik igennem løbegangen.

JAKKE

Ryg: Begynd forneden og slå 110 m op. Strik 2 cm glatstriking, 1 pind vr. på retsiden (søm) og fortsæt med glatstr. Når arbejdet måler 23 cm, lukkes i begge sider af for 5, 3, 2x2 og 1 m til ærmegab (84 m). Strik lige op til 38 cm længde og luk i begge sider af for 3x9 m til skuldrene. De resterende 30 midtermasker lukkes af på een gang.

Højre forstykke: Slå 60 m op og strik 2 cm glatstr. Slut med en pind på vrangen, strik 1 pind vrang på retsiden (søm) og inddel arbejdet således: strik vrang til de sidste 12 m, de strikkes: slå om, 1 m løs af, 1 r. Næste pind: 1 r, 2 r drejet sammen (= 6 gange), strik ret pinden ud. Gentag disse 2 pinde fortløbende. Ved 23 cm længde lukkes i venstre side af for 5, 3, 2x2 og 3x1 m til ærmegab (45 m). Strik lige op til 35 cm længde. Til halsudskæringen lukkes af for 8, 3x2 og 4x1 m og ved 38 cm længde lukkes af for 3x9 m til skulderen.

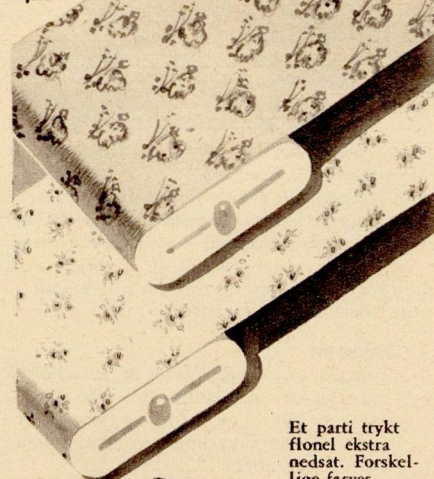
Venstre forstykke strikkes modsat.

Dejligt FLONEL i smukke mønstre

Kipervævet trykt flonel. Dejlig kvalitet med yndige mønstre. 80 cm. 127/34

4,25

Et parti trykt flonel ekstra nedsat. Forskellige farver. 70 cm. 127/46

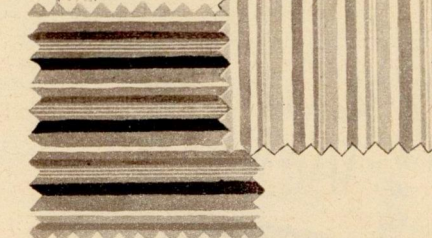
2,80

Gennemvævet flonel i god kvalitet 68/70 cm. 127/60

2,65

Gennemvævet flonel i en meget fin kvalitet. 76/78 cm. 127/61

4,25

- og så får De endda dividende i BRUGSEN

Børn og pligter

SKAL BØRN have pligter i hjemmet? Meningerne er delte. „Børn er jo kun børn en gang“, siger nogle forældre, og de har såmænd rigeligt med pligter i deres hjemmearbejde til skolen og i den megen fritidsundervisning, moderne børn deltager i. Andre synes, det ikke er mere end rimeligt, at børn gør lidt til gengæld for alt, hvad forældrene har gjort for dem.

Jeg er ikke enig med nogen af parterne. Hvad vi gør for vore børn, er vor simple pligt som forældre, og det bærer lønnen i sig selv. Skal man se rent nøjternt på det, så har børnene jo ikke bedt om at blive født, og så har de heller ikke af den grund nogen gæld at betale af på.

Når jeg alligevel mener, at børn bør hjælpe til i huset, er det af to grunde. For det første: der kan være så meget arbejde, at det er en praktisk nødvendighed, at hver tager sin part. Og for det andet: man bør udvikle børnenes ansvarsfølelse, det er det sundeste for dem selv. Den sidste grund er nok den vægtigste, men i så fald er det ikke ligegyldigt, på hvad måde man får børnene til at deltage i arbejdet. Man kan skænde, true og kommandere, men sådanne metoder hjælper næppe til at udvikle barnets ansvarsfølelse. Nej, kunsten er nok snarere at få børnene til at føle de

huslige pligter ikke som en byrde, men som et privilegium, noget, de som medlemmer af familien har deres andel i og ansvar for.

Hvordan lærer man børn en sådan indstilling? Først og fremmest ved at give hvert barn sit nøje fastsatte arbejde. Peter skal ikke roses, fordi han er „mors lille hjælper“. Det arbejde, Peter udfører, er hans arbejde og ikke noget, mor egentlig skulle have gjort. Det er langt mere tilfredsstillende for ham at klare sit eget job end at slæbe for andre. Måske var det en ide med et ugentligt familieråd, hvor arbejdet planlægges og opgaverne fordeles – ikke sådan at forældrene uddeler ordrene, men at børnene selv foreslår, hvilket arbejde de vil påtage sig og tage ansvar for.

En måde at fremme børnenes arbejdsglæde på er i så høj grad som muligt at lade dem selv klare opgaverne. Det er så fristende for en mor at gribe ind og rette, når lillebror fumler med redskaberne: nej ikke sådan, dit lille fæ, se nu her. Men lillebror taber modet, når han hele tiden bliver kritiseret. Ofte er den hjælp, man reelt har af den 4-5 årige, ikke stor. Men man må have tålmodighed, for det gælder om, at han så tidligt som muligt får den

konfus...

hvad skal jeg gøre i menstruationsdagene?

„Hvad skal jeg gøre i menstruationsdagene...? Dette ubehag – man føler sig så usikker... hvad kan jeg gøre for at føle mig proper og fri?“ Millioner af kvinder verden over har stillet sig selv dette spørgsmål – og fundet svaret: Tampax, der er opfundet af en læge som den mest tiltalende løsning for alle kvinder, fordi det bæres indvendig.

1. Bekvem

Tampax er en vattampon af naturbomuld. Der er ingen bælte eller nåle. Intet, der kan gnave og irritere. Tampax er usynlig – ses ikke, mærkes ikke. Ingen kan opdage noget.

2. Propert

Et silkeglat indføringshylster udelukker berøring af hænderne. Tampax er let at anbringe og let at blive kvit (det hele forsvinder i toilettet) – og da Tampax bæres indvendig, forhindres odeur i at opstå.

3. Praktisk

Størrelsen er heller ikke noget problem. Hver enkelt Tampax er pakket i silkepapir, så De altid kan have en eller to i håndtasken.

Hver pakke Tampax indeholder 10 stk. og brugsanvisning på dansk. Vælg mellem Regular nr. 1 til kr. 2,90 og Super nr. 2 (med 40 % større sugesevne) til kr. 3,40.

følelse, at han som medlem af familien må gøre sin part af arbejdet. Storesøster, som skal hjælpe til med madlavningen, keder sig, hvis hun bare bliver sat til at pille kartofler og hakke persille, hun vil finde det meget sjovere, hvis hun engang imellem får lov selv at bestemme menuen og klare madlavningen på egen hånd.

En anden ting, der har betydning for børns indstilling til arbejdet, er den måde, man selv betragter det på. Hvis man ikke lægger skjul på, at man selv finder det byrdefuldt og kedsommeligt, er der al

mulig sandsynlighed for, at børnene vil føle på samme måde og søge at krybe uden om pligterne.

Hjemmets atmosfære bestemmer i høj grad børnenes arbejdsindstilling. Hvis hjemmet kan blive et sted, hvor en gruppe mennesker, der kan lide hinanden, arbejder sammen til fælles bedste, da vil arbejdet ikke føles som en byrde. Og de unge, der vokser op i sådan et hjem, vil blive tilfredse mennesker, fordi de fra starten har fået en sund indstilling til den vigtige del af livet, som arbejdet udgør. FRIG.

et par råd til fru nygift

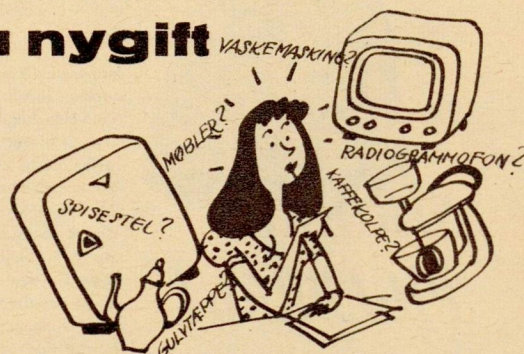
DET ER slet ikke så nemt at være ung og nygift, som man skulle tro. De unge i dag har store praktiske vanskeligheder at slås med, alene bolignøden kan tage pippet fra selv det mest optimistiske ægtepar. Dertil kommer, at alt er dyrt i vore dage, og sidst men ikke mindst er der så mange dejlige varer, der lokker og frister. Hvordan skal den uerfarne vide, hvad der vil være mest praktisk at anskaffe?

Det bedste råd, man kan give det unge ægtepar, er meget prosaisk, nemlig *læg et budget*. Budgettet for indkøb til nyanskaffelser kan lægges ret fast, men glem ikke, at der også skal være penge til husholdningen. Andre husmødres opgivelser af, hvad det koster at eksistere, er så svingende efter de enkeltes krav, at det klogeste er selv at prøve sig frem og ikke bare regne med, at man nok kan klare sig med ganske lidt. Det er bittert at savne til den daglige eksistens, fordi man har været for flot med de første nyanskaffelser.

Køb kun det allermest nødvendige

Det lyder ikke særlig morsomt, men det er klogt. Dels vil den uerfarne husmor let fristes til at købe ufornuftigt ind, fordi hun ikke ved, hvad hun får mest brug for i sin husholdning, dels vil hun meget let lade sig påvirke af andres velmente råd om, at „det kan man ikke undvære“ og „det må man have“. Tante Anna synes, det er utænkeligt at undvære et komplet sovekammermøblement, tante Else finder det helt nødvendigt at starte med et spisestel til 12, og mormor synes ikke, det unge hjem er som det skal være, hvis ikke der kommer et stort tæppe på gulvet. Tak for de pæne råd, de er jo venlig ment, men følg dem kun, hvis De selv føler Dem overbevist om, at de er helt rigtige.

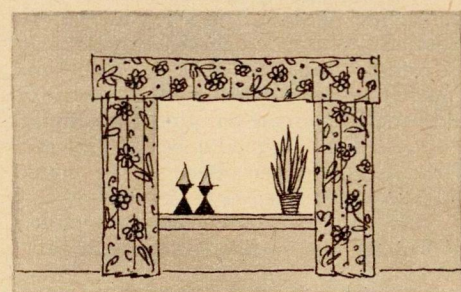
Tænk på, om de to små stuer ikke vil være mere praktiske med en kombineret sove- og opholdsstue og en dagligstue i stedet for det traditionelle soveværelse. Og hvad med det store spisestel, hvis der alligevel kun kan dækkes til 8 i den lille lejlighed? Gulvtæppet? Ja, vist hygger det, men det er dyrt, og kommer der et par børn, kan det nemt blive ødelagt. I

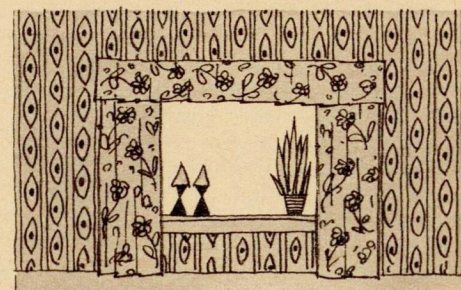
mange tilfælde klarer man sig lige så godt med et par småtapper anbragt de steder, hvor de pynter mest, og de er billigere at anskaffe og udskifte. Mange lader sig friste af fjernsyn eller store, dyre radiogrammofoner. Mon ikke det var bedre i første omgang at nøjes med en lille billig radio, der kan tage Danmark, man hører jo dog sjældent andet. Også røremaskinen er en luksus i den lille husholdning, mens køleskabet derimod naturligvis er en stor fordel, hvis man altså har råd dertil.

Skal man købe på afbetaling?

Kun de færreste kan stifte hjem uden at have en konto eller et afbetalingssystem.

Storblomstrede gardiner til ensfarvede vægge

men ikke til storblomstret tapet

Det er også i sin orden, hvis blot man passer på og bruger disse systemer rigtigt. Bind Dem ikke til for meget på én gang. 25 kr. mdl. her og 45 der, 32 et tredje sted og 14 et fjerde lyder ikke af så meget, men det bliver dog 116 kr., der skal falde den første i hver måned. Mange sætter sig endda for langt større beløb, fordi de „glemmer“ at lægge afdragene sammen. På den måde er økonomien blevet ødelagt i mange hjem.

Farveplan i boligindretning

Har man råd til at købe lutter ny møbler, er det let nok at få et smukt hjem, men skal nyt og gammelt blandes sammen, må man dække over manglerne ved hjælp af et smukt farvevalg. Det gamle skab passer måske ikke så godt til de ny møbler, og det lave tebord, som er medbragt fra ungpigeværrelset, er ikke så kønt, som det burde være, men så hjælper det vældigt, hvis man er omhyggelig med at vælge tapet, gardiner og pudestoffer, der står godt sammen.

Har man ensfarvede vægge, kan man have stormønstrede, brogede gardiner. Ofrer man et dyrt tapet i håndtrykt mønster på to vægge i den ene stue, skal denne stue have et roligt gardin. Farverne må stå sammen, og som hovedregel kan man sige, at en farveplan bygget op om grønt og brunt med detaljer i gult og rødt giver en hyggelig stemning, mens en farveplan bygget op om blåt virker noget koldere. Lyseblåt tapet og lyseblå gardiner, møbler med mørkeblå hynder bliver *ikke* kaldt i virkeligheden, hvis man lægger et par tæpper i røde, stærke, varme farver på gulvet og anbringer gule og røde puder rundt i møblerne. I en mørk stue er gult den farve, der giver mest indtryk af sol, og man skal her ikke være bange for knaldgule eller orangegule gardiner.

Møblerne – gammelt eller nyt?

Ved selve møbleringen må man kritisk gennemgå, hvad man har i forvejen og gøre sig klart, om nogle af de gamle møbler er så gode, at de kan danne grundlaget for det ny hjem, så man blot anskaffer nogle få ny ting, der passer i stilen til det, man har. Er de møbler, man råder over, derimod medtagne og i en stil, man i grunden ikke bryder sig om, så betragt dem som midlertidige og anskaf ny møbler i den stil. De kan lide, selv om de ny møbler så ikke kommer til at passe helt til de gamle ting. Det er synd at anskaffe ny møbler i en stil, man ikke bryder sig om, bare fordi man har nogle gamle ting, man synes, de *skal* stå til. Husk på, at et hjem skal man være i dag ud og dag ind i årevis, så det gælder om at vælge sig ting, man virkelig selv kan lide.

Tænk også på børnene

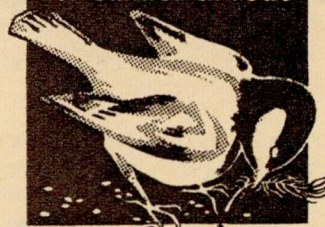
Mange unge nygifte indretter sig det nydeligste lille hjem beregnet til to personer, men kommer der så et barn eller

flere, vælter budgettet, og hjemmets indretning viser sig at være såre upraktisk. Det unge ægtepar kan umuligt forudse, præcis hvad det vil have brug for efter 5–6 års ægteskab, og derfor er det klogt ikke at ofre alt for meget på den første indretning, men holde lidt i reserve. Har begge de unge arbejde, er indtægten måske ret god de første år, men husk, at et par børn ikke blot kan vælte budgettet, der er lagt til to, men også ofte medfører, at kvinden opgiver sit arbejde, så den fælles indtægt daler netop på et tidspunkt, hvor udgifterne stiger. Den situation kan være meget vanskelig, ikke mindst hvis man er bundet af en række faste afbetalingsudgifter.

Alt i alt må man råde de unge nygifte til at tænke lidt frem i tiden og ikke i deres glæde ved at skulle indrette et lille nyt hjem glemme at tænke på de mere prosaiske problemer, som uvægerligt vil melde sig efter nogle års forløb.

Gør som fuglen

der samler til rede

Spar til en tryk alderdom gennem skattefri livsforsikring.

Tal med en TRYG-mand, han hjælper Dem.

ANDELSTILANSTALTEN

TRYG

GENSIDIGT LIVSFORSIKRINGSSELSKAB

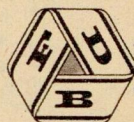
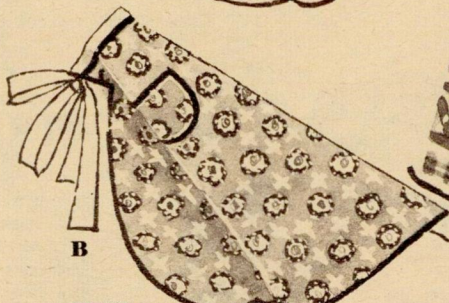
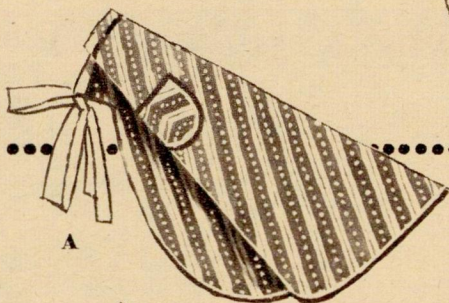
fikse forklæder

A 20901. Værtindeforklæde i calico med lomme og hvide og sorte belægninger.

Friske farver på rød, blå eller grøn bund **6,50**

B 20902 Værtindeforklæde i mønstret calico på grøn eller blå bund. Lomme og hvide og sorte belægninger **4,65**

C 20977. Stort og praktisk forklæde med smæk og lommer. Stribet calico på sort, marine eller rød bund **7,60**

- og så får De endda dividende i Brugsen

forbruger-

REDIGERET AF BODIL M. BEGRUP

JEG HAR lige læst en hel masse om reklamens personlighedsnedbrydende, tankesløvende, ruinerende og hvad ved jeg mere-virkninger. Det er helt rigtigt, og vi skal være på vagt overfor det fæle uhyre – jeg siger det på forhånd, for jeg skal skrive lidt om strømper, tilmed FDB's *Noritastrømper*, og det er jo en slags reklame. Men jeg har altså tænkt mig at bede Dem om *ikke* at købe de dyreste eller tyndeste strømper.

skjuler de små skavanker, der *kan* komme med årene. Norita-strømpen sælges i brugsforeningen i seks kvaliteter: *Selskabskvaliteterne* 15 denier og 51 eller 60 gauge og netmønster i samme kvalitet, der sikrer, at maskerne ikke løber (men huller kan der godt komme). Så er der 30 denier og 45, 48 og 51 gauge (gg) i perlon, nylon og netnylon, som også er maskefast. Strømperne fås i tre størrelser og tre længder, så husk at bede om enten korte, middel eller lange.

Hun vil ødelægge sine ben ...

Reklamen *har* ødelagt den helt unge pige. Hun *vil* have selskabsstrømpen med 15 denier og 51 eller 60 gauge til morgen, middag og aftenstrømpe året rundt. Hun *vil* anlægge de hævede, spændte og blå ben, hun om få år vil vandre rundt på, og som hun tror, at alle andre får, kun ikke hun. Hun kan ikke selv *se* sine ben skinne rødt gennem strømpen, når temperaturen udenørs falder til blot 6–8 grader. Hende opgir vi, men der er andre, der ved, at det er 30 *denier strømpen*, der er mest brug for. Det er den, der synes så let og fin, og dog

FDB har ikke selv strømpefabrik, men køber deres strømper hos to af vore fineste strømpefabrikker. Priserne er meget fordelagtige, fordi der kan aftages så store partier ad gangen. Norita-strømpen kan også fås i 2. sortering ca. 25 % billigere, men man må undvære den smarte pige udenpå pakningerne, da de er i neutral pakning. 2. sorterings strømpen holder lige så godt som 1. sortering, men der kan være en skygge i farve eller en søm, der ikke er helt lige – småting, der ikke spiller større rolle til daglig.

Strømperådene er stadig de gamle: Skyl strømperne op inden brugen, så sidder de smukkere på benet. Rul dem op på benet, og er hænderne ru eller neglene skøre, så brug en „strømpe-handske“, den sparer mange strømper. Køb om muligt to par i samme farve.

PIKANT FISK

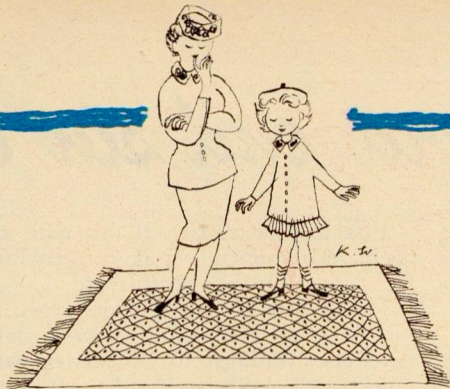
2–3 makrel
2 spsk. mel
1 tsk. salt
2–3 tomater
1 løg
1 dl fløde
1 tsk. sennep
1 spsk. eddike
30 g margarine

Fiskene renses, fileres, skæres i stykker og vendes i mel med salt.

Stykkerne lægges i et smurt ildfast fad.

Tomatskiver og hakket løg fordeles over. Fløden blandes med krydderier og eddike og hældes over. Margarine fordeles i små klumper på retten, som sættes i ovn ca. 20 min. ved jævn varme (175°).

N. B. Hornfisk eller torskefilet kan anvendes i stedet for makrel.

AKTUELT

Forbrugerrådets køberkursus nr. 6

På talefod med møbelstoffer, tæpper og gardiner af Annelise Reiermann

Det danske Forlag

Hvor har man savnet en lille pjece om indkøb af boligtekstiler, både i studiekreds- og kursusarbejdet eller når man selv skulle købe.

Man køber disse ting så sjældent, at man aldrig opnår at blive virkelig kyndig endsige følge med i udviklingen, men må ty til sagkyndig vejledning, hvor den er at få. Det er cand. polit. Annelise Reiermann, der har skrevet den lille bog, kort, klart og forståeligt for enhver. I bogen er nedlagt mange års erfaringer fra undervisning og som sekretær hos Danmarks mest tekstilkyndige mand, kontorchef Stern.

Det er jo ikke alene kvalitet, man skal sikre sig, der er meget andet at tænke på ved køb af tæpper, betræk og gardiner. Skal det være ensfarvet, stribet eller blomstret? Hvorledes vil stoffer eller tæppe passe til stuens farver, møblering og form? Er der børn, hunde eller katte foruden de mere påpasselige voksne, der skal slide på tingene???

Når resultatet af ens valg ikke altid svarer til forventningerne, er det netop, fordi man ikke har erfaring nok til at huske og iøvrigt kunne tage alle disse ting i betragtning.

Alt sådan noget oplyser bogen om – og for kun 2,50 kr. Det er da en ringe udgift for at kunne møde nogenlunde rustet til køb, som mange gange kan skrives med både tre- og firecifrede tal, og som man helst skal have gavn og glæde af i mange år. Pjecen om boligtekstiler er naturligvis også beregnet til kursus og studiekredse i indkøbslære, varekundskab o. l. Der har den også været savnet længe – så der skal nok komme bud efter den.

Bestillingssedler fra Brugsen

Mor til tre efterlyser bestillingssedler til Brugsens kunder. De hænges op i køkkenet med en blyant ved, så man straks får noteret, når noget skal købes ved næste brugsbesøg. FDBs papirafdeling oplyser, at man har trykte bestillingssedler, så prøv at spørge efter dem. De kan skaffes.

Kogechokoladen er billigere

Konsum-Knæk koster nu 3 kr. for 250 g. Den er beregnet til fødselsdagschokoladen, men hvem drikker det mere? Mange børn får tynd kakao til daglig, og det er en udmærket måde at få den mælk, de skal ha', i dem. Ved festlige lejligheder kan kakaoen gøres fyldigere med kogechokolade – ca. 50 g pr. l mælk.

Man har iøvrigt tit glæde af at have en plade konsum-knæk i huset, for lidt høvlet eller småtskåren chokolade gør underværker mange steder. En budding eller fromage kan lives vældigt op, når den drysses med chokolade, en billig formkage eller småkage bli'r spændende og ny forsynet med chokoladebidder – chokoladeglasuren blir ekstra god, når der kommer chokolade i den – så selvom vi ikke mere „koger“ chokolade, påskønner vi at kunne få den til rimelig pris som „mad-chokolade“.

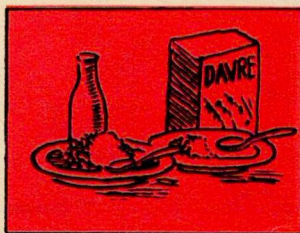
Er havregryn farlige? – Nej...

Er rå havregryn farlige? spørger fru Else fra Samsø. Mine børn elsker rå gryn, men jeg holder igen, for jeg har hørt, der er noget giftigt ved dem.

Der er ikke noget som helst giftigt i havregryn. Men de indeholder Fytin, som har den kedelige egenskab, at det omdanner kalken i føden, så vi ikke kan få gavn af den. Derfor advarede børnelægerne i sin tid mod at man gav børnene for mange rå havregryn. Men for et par år siden kom der imidlertid en lov, der påbød havregrynmøllerne at tilsætte så meget kalk til alle havregryn, at det modsvarer, hvad Fytinet binder (ikke alle læger er klare over, at denne lov er kommet).

Børnespecialisten dr. med. Svend Heinild siger: Lad endelig ikke de rå gryn blive et stridsspørgsmål mellem forældre og børn, der er såmænd nok foruden. Børn kan lide rå gryn, og da det er et fuldkornsprodukt, som er rigt på B-vitamin, foruden at der også er jern, fosfor og protein i dem, er de ernæringsmæssigt langt bedre og iøvrigt også billigere end flager af majs eller ris, så giv dem roligt rå gryn. Men som med alt andet i livet, skal man vælge den gyldne middelvej og ikke lade børnene spise kæmpeportioner og ikke flere gange daglig. En portion én à to gange daglig med rigelig mælk til og ikke for meget sukker er udmærket til morgen eller eftermiddagsmåltidet. Til afveksling kan der blandes lidt frisk frugt eller rosiner mellem grynene.

Hvis børnene får for mange gryn, blir der ikke appetit nok tilovers til anden nødvendig mad som frugt, grønsager, fisk, æg eller kød.

En pudsig lille ting –

Brugsforeningerne i provinsen og på landet sælger bolcher i plasticposer til 1 kr. pr. pose. Vægten varierer med bolcherne kvalitet. I København sælges bolcherne i HB i poser à 100 g og med varierende – i reglen skæve – priser (88 øre, 92 øre osv.). Hvad er grunden til, at man må pakke bolcherne på to forskellige måder og hvad er bedst?

Set fra brugsforeningernes synspunkt er en-krone-poser naturligvis bedst. Man tar ikke fejl af prisen, kunden ved altid, hvad bolcherne koster, ekspeditionen går hurtigere, bl. a. fordi man ikke altid skal give penge igen. Og det synspunkt har altså også sejret ude omkring. Men for kunderne er 100 g poserne mere praktiske. Man ved, hvilken vægt man får, man kan bedre sammenligne priserne på de forskellige kvaliteter bolcher, og endelig behøver man ikke altid at skulle op med en hel krone, når poderne har plaget sig en pose til.

Men er det forbrugernes synspunkt, der har slået igennem i HB – eller er det, fordi de fleste andre handlende fører 100 g poser? Hvad mener husmødrene egentlig er bedst?

Soldaterføddernes sok

De sokker, vore sønner slider på for militærets regning, holder sjældent så længe, som militæret holder på dem. De må suppleres, og det betaler sig at købe en ordentlig kvalitet (det ville det også gøre for militæret). FDB's army-sok (slidmandskvaliteten) fås i khakifarvet og i sort, så de kan bruges både af soldater og marinere. De koster 8,85 kr., men der er 3 måneders garanti på dem. Det betyder i virkeligheden, at de holder meget længere, for fabrikken må jo være absolut på den sikre side, når den giver slidgaranti. Sokkerne er højhælsforstærkede og fremstillet af uld og nylon. I foden er vrangsiden foret med uld, så den er behagelig at marchere med, og fodens fugtighed opsuges af ulden. Vask dem rigtigt (militæret har en lille tryksag om vask af sokker), så holder de kvaliteten og faconen.

Husmødrene kan li' Blida

Blida har klaret sig fint, det halve år det har været i handelen. Det vasker, som lovet, nylonkjorters, blusers og undertøjs kanter og linninger rent uden besvær – og uld og silke får det rette greb efter vasken. Blida er det eneste vaskemiddel på sæbebasis, hvortil vandet ikke skal blødgøres. Kun hvis vandets hårdhedsgrader når op over 20, må der blødgøringsmiddel til. Det bedste er Calgon (Natriumhexametaphosphat i kemisproget), det blødgør koldt vand øjeblikkeligt, og kan tilsættes samtidig med vaskemidlet, fordi vandets kalk hellere forbinder sig med Calgonen end med sæben.

SALT

engang mere værd end sin egen

Saltet på strandbredden giver den tropiske kyst en lighed med en dansk strand under en isvinter.

Salt er sammen med korn et af de næringsmidler, der har spillet den mest betydningsfulde rolle i menneskehedens historie:

❑ I bibelen tales om et saltens forbund mellem Gud og mennesket.

❑ I oldtidens Grækenland var salt symbol på troskab.

❑ Herhjemme lever endnu fortidens ærbødighed overfor salt gennem mindet om, at skattede gæster engang blev budt velkommen med salt og brød.

Det er naturligvis ikke blot, fordi salt formår at give maden en mere yndet smag, det har fået sin store betydning. Mennesket kan simpelthen ikke leve uden et tilskud af salt under en eller anden form. Gennem sved, tårer og på anden måde udskiller et menneske cirka otte kilo salt om året. Dette tab opvejes gennem indtagelse af saltholdig føde. Saltbalancen

– altså tilstedeværelsen af den rette saltmængde i kroppen – er af stor betydning for menneskets sundhedstilstand.

I store dele af verden er der ingen naturlig adgang til ren salt. Derfor har saltet været et betydningsfuldt handels- og nytteobjekt i alle kultursamfund – ofte brugt på en rystende hensynsløs måde. Man har set det ene land søge at påtvinge det andet sin vilje gennem en saltblokade. Og saltskat har gennem tiderne været et yndet middel til at beskatte befolkningen (i Italien sælges salt til forbrugerne af et statsmonopol!). Saltskat havde sin store andel i, at det franske folk i 1789 blæste i revolutionens basuner.

I en tid, hvor det er et truende problem, at en række af verdens råstofkilder – for eksempel olie og kul – er ved at udtørre, kan det tjene til beroligelse, at saltet aldrig vil slippe op. Saltet vender nemlig hele tiden tilbage til naturen igen, og de store verdenshave er en uudtømmelig reservebeholdning.

Udover havets saltmængder findes store saltaflejringer under jorden. De er dannet på den måde, at havbunden i klodens barndom gennem hævnning har været udsat for stærk fordampning, der er herved sket en gigantisk udtørring, og der er dannet lejer af salt, som under andre geologiske omvæltninger er blevet begravet under jord- og stenmasser, hvor de som følge af det kolossale pres er forvandlet til en stenhård, vandfri masse, kaldet bjergsalt.

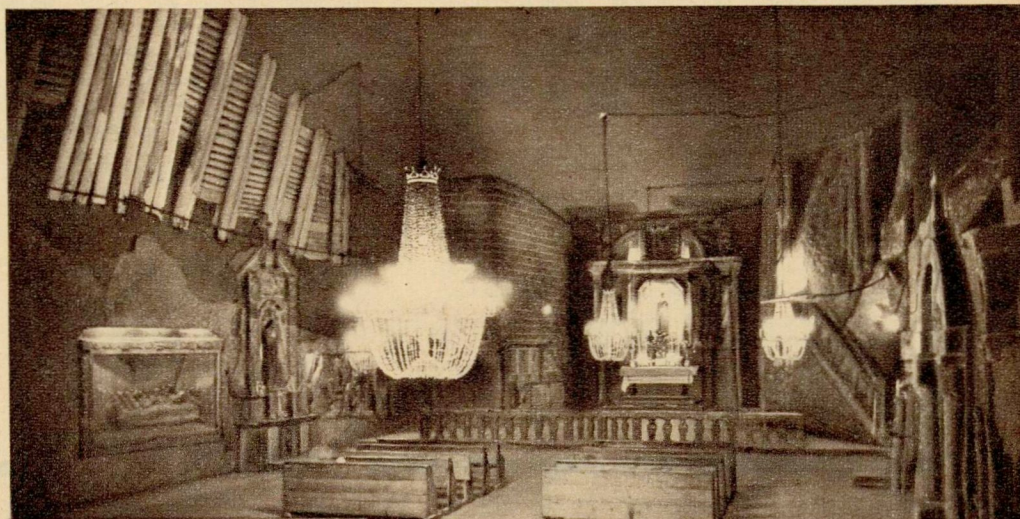
Oftest findes disse saltlejer dybt under jorden, men undertiden er de presset op gennem en åbning i de geologiske lag ovenover og ligger ligesom pasta, klemmt ud af en tube, temmelig nær jordens overflade. Disse forekomster er de såkaldte salthorste, der blandt andet kendes fra Tyskland.

Der bruges cirka 35 millioner tons salt om året i hele verden, og godt de to tredjedele, der bruges, hentes op af saltminer. Det brydes på omtrent samme måde som kul og gennemgår derefter en raffinering varierende efter, hvad saltet skal bruges

SOLEN brænder og gør temperaturen ulidelig i dette tropiske landskab, selv her ude ved havet. Men da vi så står ved strandkanten, ser vi den dækket – af isflager. Sine steder er flagerne presset sammen i skruningen og travle skikkelser „iser“. Tropevarme og isflager! Spiller synet os et puds? Nej, for det er slet ikke is, men *salt*! Det er ikke isskruninger, men saltflager, man ser...

Under tropernes sol udvinder man mange steder salt på den simple måde, at det salte havvand ledes ind i lavvandede bassiner. Her får den brændende sol vandet til at fordampe, og saltet bliver tilbage som et hvidt lag på bassinets bund.

En enkel måde at få et meget vigtigt stof på.

Denne kirke er bygget af salt i en polsk saltmine. Selv alteret og lysekronerne er af salt.

vægt i guld

til. Kun den mindste part af saltet kommer i strødåser til bordbrug, for salt har en vidtstrakt anvendelse. Det bruges i den kemiske industri til fremstilling bl. a. af soda, glas og farvestoffer, i sæbefabrikationen, i lervareindustrien, ved fremstilling af visse metaller, ved frysning m. m. Og hver eneste vinter bruges enorme mængder salt til optøning af frosne og snedækkede gader.

Hvor man ikke har saltminer eller har solen til at foretage en fordampning af havets saltvand, måtte man tidligere på kunstig vis inddampe saltet. I dag hvor saltudviklingen er industrialiseret, spiller denne metode ingen rolle. For at inddampe 5-6 tons salt skal der bruges cirka et ton kul, så metoden er uøkonomisk.

Danmark har aldrig haft nogen stor saltindustri, men indtil 1500-tallet var vi dog så nogenlunde selvforsynende. Dengang blev vort salt hovedsageligt fremstillet af saltholdig tørvejord, eller tang, der blev brændt til aske, opslemmet i vand og derefter inddampet i de såkaldte saltpander. Saltet var dårligt og blev af ret nærliggende grunde kaldt sort salt, men værre var det, at saltsyderiet i den grad gik ud over de danske skove, at det til sidst måtte forbydes. Læsø gik det især ud over, den oprindeligt skovbevokste kattegatso blev totalt ribbet for træ, idet alle øens træer brændtes op ved saltsydningen.

I 1730'erne stødte man under bygningen af en dok på Christiansholm i Københavns havn (beliggende overfor Nyhavn) på en saltkilde, staten besluttede at udnytte den og for at gøre denne industri rentabel, blev al saltimport samtidig stoppet. Resultatet var imidlertid pauvert, saltets kvalitet var ringe, og der var ikke meget af det. Efter få års forløb var dette eventyr opgivet. Siden har der ikke været tale om saltudvinning i Danmark, selv om spørgsmålet om salt i vor undergrund har spillet en vis rolle i forbindelse med jagten efter olie.

Olieførende lag er ofte i forbindelse med de såkaldte salthorste. I det nordlige Holsten findes der sådanne, og da Danmark geologisk set har meget til fælles med dette område, skulle der eksistere en vis mulighed for, at der er salt i Danmarks undergrund. Og hvis der er salt, er der muligvis også olie. Hidtil er dog intet fundet - bortset fra en eneste saltklump, der engang i trediveerne blev fundet ved Harte i nærheden af Kolding. Denne klump var omgivet med megen mystifikation, men den bevirkede dog, at finderens fik koncession på udnyttelse af Danmarks undergrund. Han solgte den senere uden at have gjort yderligere forsøg på at se, hvad der gemte sig under jordens overflade. For ham gjaldt det som det i forudoms dage gjaldt i store dele af verden, at salt var mere værd end sin egen vægt i guld.

på en anden måde

FDB's garanteret rene kakaopulver er en sund og nærende nydelse. Det bli'r lettere for Dem at gøre noget ekstra ud af den daglige servering, når De gør det til en vane at have FDB-kakao i spisekammeret.

Fås i pakker med 125 g og 250 g

tag kakao med hjem fra BRUGSEN

KAKAOSAUCE:

- 7 spsk. FDB kakao
- 7 spsk. sukker
- 1 spsk. Maizena
- 1/2 l mælk

Kakao, sukker og Maizena røres ud med mælken, bringes i kog under piskning. Serveres varm eller kold til forskellige desserter; her ser De den til en lækker Mandava budding, men den smager også dejligt til f. eks. is, henkogt frugt, ris a'll'amande m. m.

LÆG DIG

TIL AT DØ

fortælling af Mogens Linck

PÅ EN LILLE afsides liggende vinstue sad en kendt og ofte nedrasket forfatter og drak øl i selskab med en forstående ven.

– Det er, som jeg siger, sagde han, – man behøver bare at lægge sig til at dø for at opnå den hyldest, man ikke får, mens man er i live!

Den forstående ven nikkede dystert hen for sig og bad om en ny øl.

Forfatteren sørgede for det fornødne. Og fortsatte:

– Der er nemlig, så mærkeligt det end

lyder, endnu en lille rest af anstændighedsfølelse tilbage i menneskesjælens lurvede las af en sjæl, en lille bitte rest, som bl. a. viser sig derved, at endnu har ingen vovet at stille sig op og rakke et lig ned.

– Det er der heller ingen fornøjelse ved, mumlede den forstående ven med næsen dybt i ølglasset, – for liget er jo ikke i stand til at ærgre sig over nedrakningen.

Forfatteren lo, så det skvulpede i ham. Men lidt efter sukkede han helt højkirkeligt. Og sagde:

– Hver gang jeg får en digtsamling rakket ned, siger jeg til mig selv: Læg dig til at dø, så vil dit talent få en smuk omtale – i nekrologen!

Den forstående ven nikkede om muligt endnu mere dystert end før.

– Ja, hvad er livet andet end et spørgsmål om prestige? sagde han og lænede sig tilbage i flippen med et tankedybt suk på læben.

Og dermed gik samtalen i stå.

Men henne i et hjørne sad der en lille mand med en stor sjus. Han hed Peter Jansen og var i meget dårligt humør – på grund af det knæk, hans prestige nylig havde lidt.

I tyve lange år havde han været fuldmægtig i et firma med kun to overordnede over sig, nemlig kontorchefen og så selve direktøren. Bestyrelsen svævede et sted oppe i det blå. Den mærkede han aldrig noget til. Så dør kontorchefen. Og Peter Jansen bøjer ned i knæene for at gøre springet op på den ledige stol. Men skæbnen stiller sig i vejen. Et bestyrelsesmøde afholdes med det resultat, at direktøren går hen og udnævner Olsen til kontorchef, – Olsen, som bare har været i firmaet i små fem år!

Alle vegne tales der om prestige. I bladene tales der hver dag om nationernes prestige, politikernes prestige, generalernes prestige, o.s.v. – skulle Peter Jansen

så ikke også have lov til at have sin egen lille prestige?

Vist så!

Det har han også – eller rettere *havde* – for nu er den tabt for bestandig!

Skønt det faktisk var ham, der så at sige *bar* firmaet, hvilket i sig selv naturligvis var en stor tilfredsstillelse for ham, havde han dog aldrig høstet lovord af nogen art. Ingen havde hyldet hans dygtighed. Man *brugte* den. Men man omtalte den aldrig. I tyve år havde han været et centrum i firmaet, et vejledende midtpunkt, som ingen kunne komme udenom, når en vigtig afgørelse skulle træffes. Men man takkede ham aldrig derfor. Man tog det bare som en selvfølge, at *han* skulle ordne de paragraffer, som ingen andre gad tage sig af, simpelthen fordi ingen andre forstod sig på dem. Dog ventede alle og enhver i firmaet at se ham som kontorchefens efterfølger. Derfor skumledes der nu i krogene: *Hvorfor* blev han ikke kontorchef? Var der noget mugent ved ham?

Peter Jansen vidste godt, hvorfor han blev forbigået. I hvert fald havde han en anelse. Olsen var nemlig nylig blevet forlovet med direktørens datter!

I tyve år havde Peter Jansen nu været såvel direktørens som kontorchefens højre hånd. Ja, det havde ligefrem været en hævdvunden skik, at begge de herrer mindst ti gange om dagen kom ind til ham med en bunke vigtige papirer, som de placerede på hans skrivebord med følgende bemærkning: „Åh, hør lige her, Jansen, kunne De ikke se lidt på disse ting?“ Hvorpå Jansen *så* på tingene til langt ud over arbejdstiden og gjorde *det* ud af dem, som *burde* gøres. Og resultaterne blomstrede under hans flid til stor gavn for firmaet. Men hvem takkede ham derfor? *Ingen!*

Det var ikke for det – bevares – både direktøren og den nu afdøde kontorchef havde alle dage været flinke folk at omgås – absolut – men aldrig kom de med en anerkendende bemærkning, aldrig bød de på en god cigar eller noget som helst i det hele taget. Og dog var det Peter Jansen her og der og alle vegne, når noget skulle gøres!

„Tal med Jansen!“ Det var det daglige omkvæd!

Men *nu* skulle det være slut! Takket være forfatteren, der lige havde sagt: „Læg dig til at dø!“

Sætningen borede sig som et spiralformet ekko igennem Jansens hjerneceller. Bestandig snoede tanken sig rundt i hans grånende hoved: „Læg dig til at dø!“

Med en voldsom beslutning rejste han sig og betalte sin sjus. Men i døren vendte han sig om og *så* hen på forfatteren med et blik, der flammede af foretagsomhed. Jeg gør det! sagde han.

Så satte han sin hat på hovedet. Og gik. Forfatteren stirrede måbende på sin forstående ven, som heller ikke forstod noget.

– Skør i bolden! sagde han.

DEN DANSKE

Helpresset i eet stykke af hård aluminium

VERDENS BEDSTE MÆLKESPAND

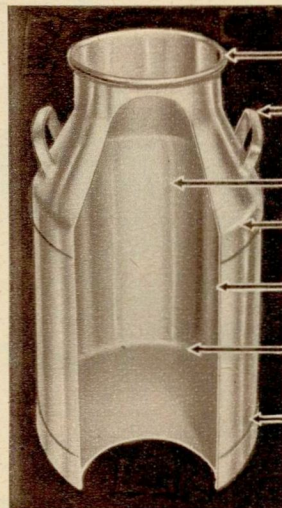
Elegant strømliniet form • Umådelig stærk • Vejer mindre end nogen anden aluminiumspand • Let at holde ren • Hele spandens indre kan overses • Dobbelt hård aluminiumlegering.

For 5 kroner merpris får De 5 års ekstra levetid og en spand, De kan være stolt af.

A/S FREDERIKSBERG
METALVAREFABRIK

Nitivej 10, København F. Tel. C. 2326

Alminette Transportspand

solid rand af stor styrke.

hærdede hanke, der ikke rager frem.

blank og glat overflade.

forstærket skulder.

solid vægtykkelse.

buet overgang til bunden.

bundring af hård aluminium eller galvaniseret stål.

Føres af FDB

Og derpå drak de.

Men hjemme i Peter Jansens stue brændte lampen til ud på den lyse morgen. Papir og pen lå på hans bord. Thi den, som skal dø, bør i det mindste nedgrifle sin sidste vilje med samt en hilsen til slægt og venner.

Så slukkede lampen. Stuen henlå i mørke bag de nedrullede gardiner. Timerne gik. Og stadig sad Peter Jansen med pennen i hånden, skønt han forlængst havde skrevet, hvad han ville. Men det var ham umuligt at rejse sig, *forstenet* som han var – i rædsel over det, som forestod!

Endelig tog han mod til sig og gik ned på gaden. Langsomt styrede han sine tunge skridt hen til den nærmeste postkasse. Med en lille tør lyd dumpede brevene i. Og rædslen greb ham om nerverne. Thi lyden mindede ham i uhyggelig grad om guillotinenes faldkniv, som han havde læst så meget om og til og med en gang *hørt* i en biograf, hvor de spillede noget om den franske revolution. Og nu *havde* han jo faktisk stået og betroet en ganske almindelig postkasse sin egen dødsdom!

Så stak han hånden i lommen, fandt endnu et brev frem og dumpede det i. Det var *sygemeldingen* til firmaet – skrevet med en dødsmerket mands skælvende hånd!

Med en isende fornemmelse i nakken slæbte han sig hjem, lukkede sig ind uden at tænde lys og krøb sammen bag gardinernes skærmende halvmørke på divanen med et lille snapseglass inden for rækkevidde. Nu var det altså sket. Tilbagetog var umuligt. Dødsbudskabet var på vej ud i verden!

Tre dage efter bragte aviserne følgende dødsannonce, indrammet i sort:

„Det bekendtgøres herved for slægt og venner, at fuldmægtig *Peter Jansen* er afgået ved døden. Begravelsen foregår i stilhed. *Familien*“.

Nyheden vakte stor bestyrtelse i firmaet. Man havde jo nok modtaget hans sygemelding. Men at det skulle blive *døden*, havde man ligegodt ikke ventet.

Direktøren var dybt rystet.

Først dør den gamle kontorchef – og næppe er en ny udnævnt, før *fuldmægtigen* går hen og dør!

– Tror De, det skulle være fordi, han ikke blev kontorchef? spurgte direktøren og stirrede Olsen fortabt ind i øjnene.

Den nybagte kontorchef bed sig i læben og svarede med sænket stemme:

– Måske. Man kan aldrig vide. Men trist er dette dødsfald. Jansen er jo faktisk uundværlig for firmaet. Vore udenlandske kunder foretrak altid at forhandle med *ham*, når vigtige overenskomster skulle bringes i stand, husker direktøren nok?

– Jo, det husker jeg, sukkede direktøren og vred sit sveddryppende lommeterklæde over papirkurven.

Den unge kontorchef gjorde en fortvivlet grimasse:

– I dag har vi ingen, der er inde i *sagernes gang*, sådan som Peter Jansen var det! Absolut ingen!

Direktøren segnede om bag den store stol bag skrivebordet:

– Gid man kunne genopvække de døde, mumlede han.

Kontorchefen trak beklagende på skuldrene:

– Ja, *mig* rammer dette dødsfald *meget* hårdt! sagde han, – i det hele taget kan jeg ikke se, hvordan jeg skal kunne klare mig som kontorchef uden *hans* assistance!

Direktøren rystede på hovedet og gentog med apoplektisk røst:

– Gid man kunne genopvække de døde!

I det samme gik døren op. Og Peter Jansen stak hovedet ind.

– Jeg takker de herrer! sagde han, – fordi...

Mere fik han ikke sagt. For direktøren gled ned på gulvet med et brag. Dette mirakel var alligevel *for* meget for hans konstitution.

Ugedagen efter direktørens begravelse tillod den nysudnævnte direktør Olsen sig på et bestyrelsesmøde at foreslå fuldmægtig Peter Jansen udnævnt til kontorchef. Men bestyrelsen vægrede sig ved at foretage denne udnævnelse. For der var jo det med dødsannoncen. Hvem havde skrevet den? Og *hvem* havde ladet den sætte i bladene?

Olsen beklagede:

– Jeg *har* spurgt Peter Jansen. Men han smiler bare!

Bestyrelsen lod ham kalde ind. Og i fyndige vendinger lod man ham forstå, at det af hensyn til hans egen forbliven i firmaet var hans pligt at fremskaffe en offentlig tilståelse samt undskyldning fra den eller de personer, der måtte have fabrikeret den falske dødsannonce. Men Peter Jansen nægtede at foretage noget skridt i den retning, da det absolut *ikke* ville gavne firmaets prestige!

– Hvabehar? Hvad mener De?

Samtlige bestyrelsesmedlemmer *fløj* op af stolene.

Peter Jansen smilede svagt:

– De herrer må vide, hvad jeg forøvrigt troede, De forlængst havde regnet ud, at *jeg selv* er forfatter til omtalte dødsannonce!

Som på tælling faldt bestyrelsesmedlemmerne ned på stolene, blege i huden, lammede, aldeles målløse. Kun formanden, en gammel hærdet sagfører, havde endnu bevidstheden i behold.

– Sig mig! tordnede han, – hvorfor i alverden gjorde De dette, mand?

Peter Jansens smil voksede:

– Af hensyn til min egen prestige!

– *De mener?* skreg han.

– Jeg mener, sagde Peter Jansen stilsfærdigt – og så fulgte en genfortælling af hans oplevelse på vinstuen, idet han omhyggeligt sørgede for at citere den kendte og ofte nedrakkede forfatter.

Tre dage efter anmodede den samlede bestyrelse hr. Olsen om at påtage sig hvervet som kontorchef, mens Peter Jansen blev ophøjet til *direktør* med dobbelt gage – takket være sagføreren, der tænkte meget på firmaets fremtid.

Og glad var Peter Jansen. Kun een ting ærgrede ham. Og det var, at han ikke ville få den fornøjelse, som det uden tvivl ville blive, at læse nekrologen, når han en gang *virkelig* gik hen og døde.

**HVAD ER DER
AT GØRE
I HAVEN
OM EFTERÅRET**

HØSTTID og PLANTETID

DE SILDIGE sorter af æbler og pærer plukkes, når de er tjenlige, og anbringes beskyttet mod regnen på et køligt og skyggefuld sted, for først, når strengere frost indtræder, at indsættes i det egentlige opbevaringsrum.

De frostfølsomme køkkenurter høstes og nedkules, efterhånden som temperaturen ude gør det påkrævet. For hovedkålens vedkommende må dækkematerialet halm o. lign. helst kunne fjernes i milde perioder, da varmen her kan gøre lige så stor fortræd som kulden.

Når løvet i frugthaven er faldet, må der graves overligt med greb, så bladene forsvinder. Kalk, kali og superfosfat tilføres, hvis jorden trænger. Det får man bedst at vide ved at få jorden analyseret. Til æbler

vil passende analysetal være omtrent således Rt 6,5, Tk 15-20, Ft 10. Reaktions-tallet (Rt) er et mål for jordens surhedsgrad, og for mange plantearter er den rette surhedsgrad meget afgørende for deres trivsel. Hindbær og nåletræer ynder således lav reaktion. Af køkkenurter er kartoffel og tomat på samme linie. Udpræget kalkfattig jord yndes af rhododendron og hortensia. Særlig kalkelskende planter har vi i porrer, løg, ærter og nelliker.

I småhavebruget kan man dog ikke lave jorden om hver gang, man skifter kultur. Man må blot undlade at give kalk uden at man i forvejen gennem en analyse har fået klargjort, at jorden trænger, og til de planter, der kan lide surt, må man fortrinsvis bruge svovlsur ammoniak og

svovlsur kali. Hvor der rådes over staldgødning eller kompost, bruges det fortrinsvis, hvor der næste år skal være agurker, tomater og løg, og et lag mellem jordbærrækkerne er næppe heller helt spildt.

I prydhaven vil de mest kælede roser have godt af en jordhyppning. Ligeledes vil fuksia overvintre sikrere, hvis de hyppes og dækkes med løv og granris.

DET SKAL GRO

Hvad der plantes om efteråret, det skal gro, og hvad der plantes om foråret, det kan gro. Sådan hedder et gammelt ord. Det har dog kun begrænset gyldighed. Men stort set vil det efterårsplantede have et forspring for det, man planter om foråret. Jorden vil i løbet af vinteren falde sammen om rødderne, hvilket er en betingelse, for at planterne straks kan komme i gang.

Stauder og stedsegrønne planter plantes meget tidligt i efteråret (septbr.) ellers om foråret. For roser, frugtbuske, frugttræer og iøvrigt de fleste træer (ikke birk) og buske er efteråret den rigtige plantetid. De såkaldte dværgfrugttræer bruger man nu at plante tæt 4×2 m. Plantet på denne måde må de ikke gerne blive mere end ca. 2½ m høje.

Ribs, solbær og stikkelsbær plantes på 3×2 m og hindbær på 2×1 m. Af solbær og hindbær kan man nu købe sundhedskontrollerede planter. Selv om de koster en lille overpris, bør de altid foretrækkes. Græsplænen må klippes kort inden vinteren, da den ellers kan blive ødelagt ved lang tids snedag.

PLANLÆGNINGENS TID

Iøvrigt er efteråret planlægningens tid. Det skulle være sært om ikke et og andet burde være lidt anderledes. Prøv med papir og blyant at lave en tegning over hus og have, og sæt så planterne på plads. Mange kan lide at være deres egen havearkitekt, men iøvrigt må det siges, at lidt faglig hjælp ved planlægningen vil betyde en billiggørelse af havens anlæg, idet plantekøb uden haveplan altid vil gå op i en meget høj prisklasse, når man betænker, at meget af det indkøbte i løbet af få år vil vise sig at stå på et sted, hvor det ikke hører hjemme.

For at få det rette udbytte af en sådan faglig bistand, må haveejeren fremlægge et klart program for havens brug, om det er dyrkning af frugttræer, eller hovedsagen er opholdet i liggestolen på den grønne plæne eller måske noget helt tredje.

Ved at vælge en eller anden kæphest inden for havebruget, opnår man i reglen det mest tilfredsstillende resultat. Hver plante har sin ejendommelighed, og ved at begrænse sig kan man lettest give den en pleje og pasning, der tilfredsstiller den og dermed betinger frodighed og god vækst.

Holger Nielsen.

EVASIL

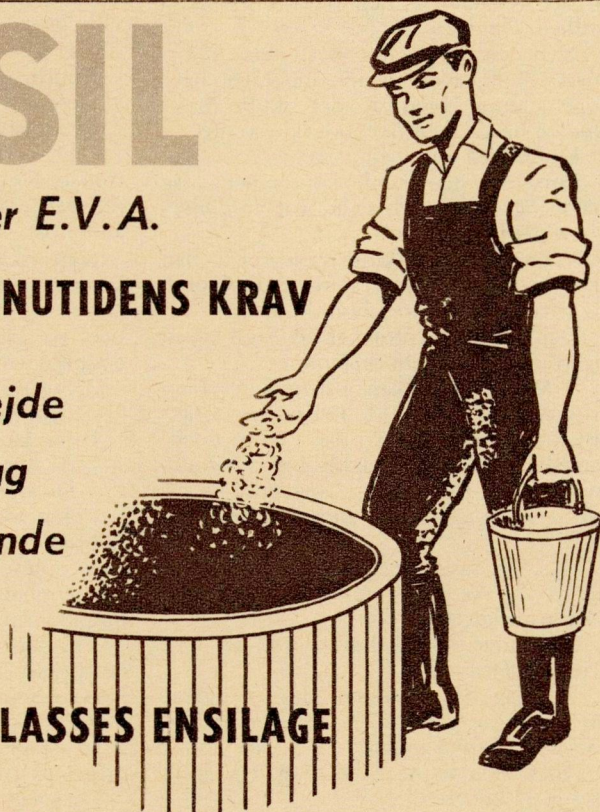
ensileringspulver E.V.A.

OPFYLDER ALLE NUTIDENS KRAV

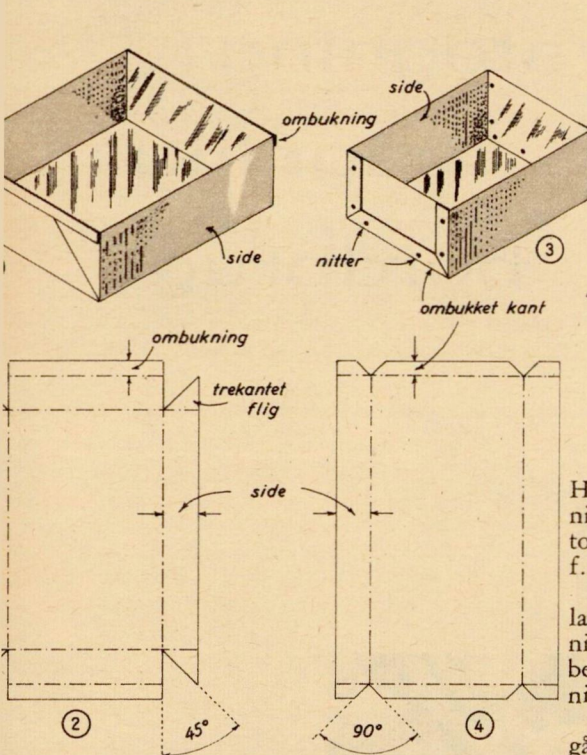
- sparer arbejde
- billigt i brug
- let at anvende

EVASIL

GIVER FØRSTE KLASSES ENSILAGE

EVASIL FÅS I BRUGSFORENINGEN

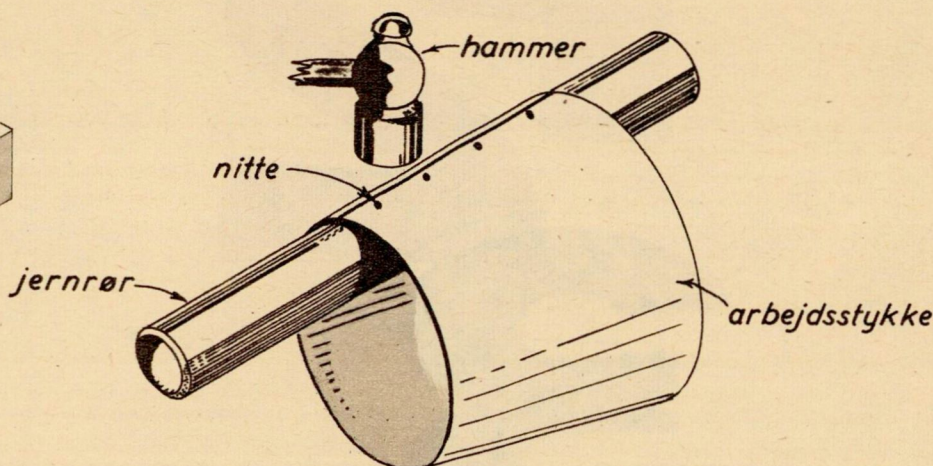
PLADEARBEJDER

DE FLESTE pladearbejder stiller ret store krav til specialværktøj, som det ikke kan betale sig for hobbymanden at anskaffe, men enkelte ting såsom små metalkasser, trage, lampeskærme m. m. kan fremstilles ved hjælp af almindelige værktøjer, som de fleste er i besiddelse af. Med den fornødne omhu og akkurate ved opmærkningen kan man med skruestik, hammer og pladesaks udføre en del arbejder. Man skal endvidere bruge et par klodser af hårdt træ til opspænding af pladen i skruestikken. Disse klodser skal have ret-høvede kanter, så man kan opnå en skarp bukning.

Vil man fremstille en genstand af metalplade, må man passe på, at materialet ikke er for svært, da man i så fald ikke kan opnå skarpe bukninger. Zink- og aluminiumsplader er temmelig lette at arbejde med, medens jernplade er mindre egnet. Ønsker man at lodde på arbejdsstykket, kan man ikke anvende aluminiumsplade.

En ting, der betinger et godt resultat, er, at opmærkningen udføres korrekt. Fig. 1 viser en lille metalkasse fremstillet efter opmærkningsplanen i fig. 2. Bukningerne foretages ved de stiplede linier. Siderne bukes først, dernæst endestykkerne. De trekantede flige bukes derpå ind langs med endestykkerne, og sluttelig bukes kanten ned om trekantfligene og endestykkerne, hvorved kassen „låses“ i sin endelige form.

Fig. 3 viser en anden fremgangsmåde.

Her er endestykkerne udskåret separat og nittet til de ombukkede kanter. Denne metode giver også en udnærket samling, der f. eks. kan anvendes til radiochassiser o. l.

Nitning af en keglestub, f. eks. en lampeskærm, kan udføres som vist i tegningen herover. Et rør stikkes gennem arbejdsstykket og danner modhold under nitningen.

Nitning af en lampeskærm. Et rør stukket gennem arbejdsstykket danner modhold.

Det kan anbefales, at man, inden man går løs på pladen, fremstiller en model i karton. En sådan kartonmodel lader sig let samle med papirclips, hvorved man kan få et indtryk af, hvordan det færdige arbejde vil tage sig ud. I mange tilfælde kan en sådan kartonmodel også bruges som skabelon ved den endelige opmærkning på metalpladen.

Det er morsomt at udføre pladearbejde, og man kan, når man opnår den fornødne rutine, fremstille mange nyttige ting, også større genstande som f. eks. papirkurve, kagedåser, småskuffer til skruer o. l., værktøjskasser o.s.v., men det betaler sig at bruge gamle konserverdåser (opskærne) som øvelsesmateriale, indtil man er sikker på hånden. Og så en advarsel: Afklippede pladekanter kan være så skarpe som barberklinger, pas på hænder og fingre. Man kan evt. bruge handsker under arbejdet med pladesaksen.

OLIEFYR
PÅ KONTO
gennem BRUGSEN.
AMANDA, EGRO-DAN
DFJ „Salamander“.
Levering, montering og service
overalt i landet.
TECTUM
AMBA VIBY J.

Lysbro
ENSILERINGS
JERN
BEDST KENDT
KENDT SOM DE BEDSTE
LYSBRO FABRIKER · SILKEBORG

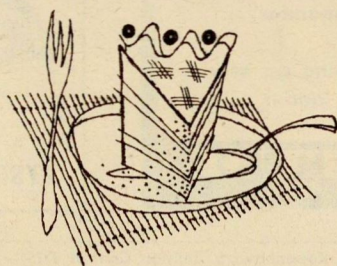
123

stegning
bagning
bordbrug

Lagkagebunde: 200 g Trekroner margarine røres blød med 200 g sukker, 4 æg røres et ad gangen, 200 g Safirmel, 1 tsk. FDB bagepulver og $\frac{1}{2}$ dl vand blandes i. Dejgen bages i 3 lagkagebunde ved god varme (200°) ca. 10 min. Sammenlægges med abrikosmos og pyntes med moccacreme.

Moccacreme: 125 g Trekroner margarine røres blød med 100 g flormelis og 1 tsk. Arovan vanillesukker. 50 g Safir og 1 spsk. FDB kakao ud-røres med 2 dl stærk kaffe, koges igennem under piskning, afkøles og røres i margarinemassen lidt ad gangen.

– denne lækre kage – smukt pyntet, er bagt af en erfaren husmor, der ved, hvad TREKRONER margarine betyder for godt bageresultat – og god økonomi.

BRUGSEN

